

ချမ်းမြေ့ အရှင်ဣဒ္ဒက
သတိယုဉ်မှ တရားမြင်

အလှူစာ

ကိုယ်တည်းတစ်ယောက်၊ ချမ်းသာရောက်ဖို့၊
ခုလောက်ကြီးကုတ်၊ အားမထုတ်ဘူး၊
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ သာသနာ၏၊
ရှေးခါဘိုးဘ၊ လက်ထက်ကလျှင်၊
ရသည့်တန်ခိုး၊ ထပ်မညှိုးဖို့၊
အားကြီးမာန်တက်၊ တို့ဆောင်ရွက်သည်၊
ဆက်လက်တည်တံ့ပါစေသော်။

မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်

ကြီးစားကြပါစို့

လူ နတ် ဩဗွာ၊ သတ္တဝါတို့၊
များစွာကျိုးရ၊ ရမ်းသာလှသည့်၊
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ သာသနာသည်၊
ရှည်ကြာတည်တံ့၊ ရှည်ခိုင်ခံ့၍၊
ပျံ့နှံ့တိုးပွား၊ ကျင့်သူများလျက်၊
ရငြားရမ်းသာ၊ ရမ်းမြေ့သာအောင်၊
ညီညာတို့များ၊ တာဝန်ထား၊
ကြီးစားကြပါစို့။

ရမ်းမြေ့ဆရာတော်

ဗာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အမှာလွှာ	၁
ချမ်းမြေ့စိမ်းသာ၏အလှ	၉
နေက္ခမ္မာပါရမီ	၁၀
ဝိပဿနာအလုပ်	၁၀
လောက၏အမြင်	၁၁
ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနှင့်တူသော သတိ	၁၂
သတိဆို ပိုသည်မရှိ	၁၄
သတိမရှိကြလို့ သေကြရသူများ	၁၅
တောင်ဖိလာဆရာတော်၏ သြဝါဒ	၁၇
နေရာတိုင်းမှာ သတိထားဖို့ရာ	၁၇
ယောဂီများအဖို့ ပိုပြီးအရေးကြီးသည်	၁၈
သတိယှဉ်လို့ တရားမြင်	၁၉
လောကကြီးက တရားပြ	၂၀
နတ်တမန်သုံးဦး	၂၂
သူဒိုကြီးက ဟောတဲ့တရား	၂၄
သူနာကြီးက ဟောတဲ့တရား	၂၇

စာစိစာ

အကြောင်းအရာ	စာချက်နံ
မရကသုံးမျိုး	... ၃၀
အဒွိမရက	... ၃၀
သန္တတိမရက	... ၃၁
ခဏိကမရက	... ၃၂
သူသေက ဟောတဲ့တရား	... ၃၃
အရှင်လတ်လတ်သေသူ	... ၃၄
ဘဝက တန်ဖိုးရှိသော်လည်း လူကအဖိုးမတန်ပါ	... ၃၅
အရိန္ဒမနဲ့ သောဏက	... ၃၆
သူငယ်ချင်း	... ၃၇
အရိန္ဒမမင်းသား ရှင်ဘုရင်ဖြစ်	... ၃၉
အင်ကြင်းရွက်က တရားပြ	... ၄၀
ဉာဏ်သုံးမျိုး	... ၄၂
သောဏက ပစ္စေကဗုဒ္ဓိဖြစ်	... ၄၃
လောကီချမ်းသာနဲ့ လောကုတ္တရာချမ်းသာ	... ၄၅
တစ်သက်နဲ့တစ်ကိုယ် မခံစားဖူးပါဘုရား	... ၄၆
သောဏကရှာပုံတော်	... ၄၇
လောကီဥစ္စာနဲ့ လောကုတ္တရာဥစ္စာ ကွာခြားပုံ	... ၅၁
ရဟန်းတို့၏ ချမ်းသာရှစ်ပါး	... ၅၆
နွံနစ်နေသည့် ဆင်ကြီးပမာ	... ၅၈
ဆင်သေကို စီးလိုက်တဲ့ ကျီးမိုက်	... ၅၉
အားကိုးလွဲလို့ သေပွဲဝင်	... ၆၁
ကျီးမိုက်ပမာ သတ္တဝါ	... ၆၂

ဇယား

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဘုရားလောင်းတောထွက်	...	၆၄
အမြဲရှုပွား သတိထား	...	၆၅
ကောင်းသော နံနက်ခင်း	...	၆၆
ကောင်းသော နေ့လယ်ခင်း	...	၆၇
ကောင်းသော ညနေခင်း	...	၆၈

ဒုတိယ

ချမ်းမြေ့ အရှင်ကုဏ္ဍကရဲ့ “သတိယှဉ်မှ တရားမြင်” ဆိုတဲ့ ဟောတရားစာမူလေးကို ဖတ်ရပါတယ်။ အရှင်ကုဏ္ဍကဟာ ချမ်းမြေ့ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ တာဝန်ပေးချက်အရ မှော်ဘီချမ်းမြေ့ရိပ်သာမှာ ပြည်တွင်းပြည်ပယောဂီတွေအား တရားဟော တရားပြလျက်ရှိနေ ပါတယ်။ အရှင်ကုဏ္ဍကနဲ့ သာမဏေကျော်ဟာ စစ်ကိုင်းတိုင်း မုံရွာ ခရိုင် အရာတော်မြို့နယ် တစ်နယ်တည်းသား ဖြစ်ပါတယ်။ ရွာချင်း ကပ်လျက်ရှိပါတယ်။ အရှင်ကုဏ္ဍကရဲ့ ဇာတိရွာက သလဲဘာ၊ သာမဏေကျော်ရဲ့ ဇာတိရွာက စပါးတွင်း။ အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံ ရောက်တော့လည်း ဆရာချင်းတူနေပါတယ်။ ဆရာက အရှင် ကုဏ္ဍောဘာသဘိဝံသ (နာယကဆရာတော်)၊ ချမ်းမြေ့ဆရာတော် ဘုရားကြီး မန္တလေးမြို့ စိန်ပန်းရတနာပုံရိပ်သာမှာ သီတင်းသုံးခဲ့ စဉ်ကလည်း အရှင်ကုဏ္ဍကနဲ့ သာမဏေကျော်ဟာ မန္တလေးမြို့ မဟာ မြိုင်ဆရာတော် အရှင်သဇ္ဇနသာရရဲ့ အပ်နှံပေးချက်အရ ချမ်းမြေ့ ဆရာတော် မေတ္တာရိပ်အောက်မှာ အတူတူတရားအားထုတ်ခဲ့ကြပါ တယ်။

စိန်ပန်း ရတနာပုံရိပ်သာမှတစ်ဆင့် ရန်ကုန် မဟာစည် သာ သနာ့ရိပ်သာကြီးမှာလည်း ချမ်းမြေ့ဆရာတော်ရဲ့အပ်နှံပေးချက်အရ

ပထမအကြိမ် အတူတူတရားအားထုတ်ခဲ့ကြပြန်ပါတယ်။ တရားအားထုတ်ပြီးနောက် အရှင်ကုဏ္ဍကလည်း စာချတန်းပြီးအောင် ပရိယတ်ဆက်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ သာမဏေကျော်လည်း ပရိယတ်ခရီးဆက်ခဲ့ပါတယ်။ စာမေးပွဲတွေ အောင်ပြီးကြတဲ့အခါ ပဋိပတ်ခရီးဆက်ကြပြန်ပါတယ်။

အရှင်ကုဏ္ဍကက ချမ်းမြေ့ရိပ်သာကို ရောက်ပါတယ်။ သာမဏေကျော်က ပဏ္ဍိတာရာမ ရွှေတောင်ကုန်းသာသနာ့ရိပ်သာကို ရောက်ပါတယ်။ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးရဲ့ မေတ္တာရိပ်မှာ ခိုလှုံခဲ့စဉ်က ပရိယတ်ညီအစ်ကိုဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးရဲ့ သြဝါဒခံပဋိပတ်နယ်ပယ်မှာလည်း ပဋိပတ်ညီအစ်ကိုဖြစ်ခဲ့ရပြန်ပါတယ်။ အရှင်ကုဏ္ဍကရဲ့ ဟောတရားတွေကို ဖတ်ရှုရတဲ့အခါ “သူပြောလိုတဲ့ တရားတွေကို စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်အောင် ဟောနိုင်ပေတာပ” လို့ မှတ်ချက်ချမိပါတယ်။ “သာမဏေကျော် ဟောပါ” ဆိုရင် အရှင်ကုဏ္ဍကလို ဝေသာအောင်ဟောတတ်မယ် မထင်ပါဘူး။

အရှင်ကုဏ္ဍကရဲ့ “သတိယှဉ်မှ တရားမြင်” တရားတော်ထဲက ဒီစကားလေးတွေကို အထူးပဲ မှတ်သားမိပါတယ်။

- ဘုရားက ဝိပဿနာပညာကို ရှင်ဘုရင်နဲ့ နှိုင်းထားတယ်။ သတိကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနဲ့ နှိုင်းထားတယ်။
- အောင့်အည်းချုပ်တည်းသင့်တဲ့နေရာမှာ မအောင့်အည်း မချုပ်တည်းနိုင်ခဲ့ရင် အပြစ်ကြီးစွာရောက်ရတယ်။ ချုပ်တည်း အောင့်အည်းနိုင်ရင်တော့ ကြီးမားတဲ့ကောင်းကျိုး တရားတွေကို ရရှိပါတယ်။

- ကြွေကျနေတဲ့သစ်ရွက်ကလေးတွေသည်ကပင် လောကလူသားများကို တရားပြပြီးတော့ နေတယ်။ ဒါကိုတော့ သတိရှိသူမှ မြင်တယ်ပေါ့။
- အရှင်လတ်လတ် မသေချင်ကြန့်နော်။
- သတ္တဝါတိုင်းဟာ မိမိတစ်စုံတစ်ခု ချမ်းသာသူ့ကို ခံစားရပြီဆိုရင် ကိုယ်မေတ္တာရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို သတိရကြတာပဲ များပါတယ်။
- ကောင်းသောနံနက်ခင်း၊ ကောင်းသောနေ့လယ်ခင်း၊ ကောင်းသောညနေခင်းဖြစ်အောင် သတိနဲ့ ဆောင်ရွက်ရ ပုံလေးတွေကို မိန့်ကြားထားတာလည်း အထူးပဲ မှတ်သားစရာ ကောင်းပြန်ပါတယ်။

“သတိယှဉ်မှ တရားမြင်” တဲ့၊ ဘယ်လိုသတိယှဉ်ရမှာလဲ။ ဘာတွေကို သတိယှဉ်ရမှာလဲ။ သတိယှဉ်ရင် ဘယ်လိုတရားမြင်တာလဲ။ တရားနာမည်ကို ဖတ်လိုက်ရတယ်ဆိုရင်ပဲ ဒီမေးခွန်းလေးတွေကို သာမဏေကျော်ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ မေးခွန်းထုတ်မိပါတယ်။ စာရှုသူလည်း သာမဏေကျော်လိုပဲ မေးခွန်းတွေ ထုတ်နေမိမယ် ထင်ပါတယ်။ သာမဏေကျော်က စိတ်ထဲက မှန်းပြီးဖြေလိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့မှ အရှင်ကုန္ဒကရဲ့ ဟောတရားကို ဖတ်ရှုကြည့်ပါတယ်။ စာရှုသူလည်း သာမဏေကျော်လိုပဲ စိတ်ထဲက မှန်းပြီးဖြေကြည့်ပါဦး။ ပြီးမှ အရှင်ကုန္ဒကရဲ့ ဟောကြားချက်နဲ့ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ပါ။

စာရှုသူရဲ့ အဖြေနဲ့ အရှင်ကုန္ဒကရဲ့ ဟောကြားချက်ဟာ အတူတူပဲလား၊ ခြားနားသလား၊ ရှုစားသုံးသပ်ကြည့်ပါ။

သာမဏေကျော်

ဤစာအုပ်ငယ်၏ ဖြစ်စဉ်

စာရေးသူသည် ရန်ကုန်မြို့ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာကျောင်း ကမ္ဘာ့ ဗုဒ္ဓသာသနာပြု ဖြစ်တော်မူသော ကျေးဇူးတော်ရှင် ချမ်းမြေ့ဆရာ တော်ဘုရားကြီး၏ ထံတော်အပါးတွင် ၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ ဝါတွင်းသုံးလ ပတ်လုံး သတိပဋ္ဌာန်ပိပဿနာတရားတော်များကို တတိယအကြိမ် ပွားများအားထုတ်ခဲ့ပါသည်။ (ပထမအကြိမ် ဒုတိယအကြိမ်များမှာ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အထံတော်ပါးတွင် အားထုတ်ခဲ့ ပါသည်။) ထို့နောက် ကျေးဇူးတော်ရှင် ချမ်းမြေ့ဆရာတော်ဘုရား ကြီး၏ ဘုန်းရိပ်ကံရိပ် မေတ္တာကရုဏာအရိပ်မှာ ခိုလှုံလျက် ရဟန်း ရှင် လူ ယောဂီ သူတော်စင်တို့အား ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ညွှန် ကြားချက် လမ်းစဉ်အတိုင်း သတိပဋ္ဌာန်တရားတော်များကို ဟော ဖော် ညွှန်ကြားပြသလာခဲ့ရာ ယခုဆိုရင် အချိန်ဟာ ၁၁ နှစ်၏ အရက်ဦးပိုင်းကို ရောက်ရှိခဲ့ပါပြီ။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တပည့်ယောဂီများအပေါ် ထားရှိ တော်မူသည့် မေတ္တာကရုဏာတော်က သိပ်ကြီးမားတော်မူပါသည်။

ထို့ကြောင့် ယောဂီသူတော်စင်များ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘုန်းကြီးများအား သတိပေးတိုက်တွန်းသည့်အခါမျိုးတွင် တစ်နေ့တာ ၂၄ နာရီ ရှိ သည့်အနက် လေးနာရီလောက်ပဲ အနားယူကြပါစေ၊ ကျန် နာရီ ၂၀ အချိန်ကို (၁) စင်္ကြံလျှောက်ရှုမှတ်ခြင်း၊ (၂) ထိုင်ပြီးရှုမှတ်ခြင်း၊ (၃) အသေးစိတ် (သမ္မုဒည) ရှုမှတ်ခြင်းဆိုတဲ့ အပိုင်းသုံးပိုင်းဖြင့် မပြတ်တရစပ် ရှုမှတ်မှုချင်း ဆက်စပ်အောင် ရှုမှတ်ကြပါစေ။ အထူး သဖြင့် စိတ်နှင့် အသေးစိတ်အမှုအရာကို အလေးဂရုပြု၍ ရှုမှတ်ကြ ပါစေဟု သတိပေးတိုက်တွန်းတော်မူလေ့ရှိပါသည်။

ဥပသ်နေ့များမှအပ အခြားနေ့များတွင် နေ့စဉ်မှန်မှန် တရား အစစ်ခိုင်းပါသည်။ ဆရာတော်တာဝန်ပေးချက်အရ ယောဂီများကို တရားစစ်ဆေးလာတဲ့အခါ ယောဂီများ၏ လိုအပ်သည့် ရှုနည်း မှတ် နည်းများ၊ လွဲမှားနေသည့် အသိအမြင်၊ လျော့နည်းသည့် ဝီရိယ၊ ပေါ့လျှံသည့် ရှုမှတ်မှုသတိနှင့် အခြားခြားသော ပျော့ကွက် ဟာ ကွက် အားနည်းချက်ကလေးများကို တွေ့လာ သိလာရပါသည်။

ယောဂီများ တရားအားထုတ်ကြခြင်းသည် စစ်တိုက်ခြင်းနှင့် တူပါသည်။ ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်တွင် စစ်သည်တော်များဟာ တစ် ဖက် ရန်သူနှင့် သူနိုင်ကိုယ်နိုင် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်တဲ့အခါ ကိုယ့် ဘက်က အနိုင်ရှိသလို အရှုံးလည်း ရှိတတ်ပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ကိလေသာနဲ့ စစ်ထိုးကြရတဲ့ ယောဂီများမှာလည်း အရှုံးနှင့်အနိုင် ဆိုတာ ရှိစမြဲ ဖြစ်ပါသည်။ ကိလေသာစစ်ပွဲမှာ အရှုံးပြုနေကြသော ယောဂီများကို စာရေးသူတို့က ဒီယောဂီ ဘာကြောင့် အရှုံးပြုနေ သလဲ၊ ယုံကြည်မှု နည်းလို့လား၊ ကြိုးစားမှုပျော့လို့လား။ ထွက်စိတ် လွင့်စိတ် စဉ်းစားစိတ်တွေ များနေလို့လား၊ စူးစိုက်မှုသတိ အားနည်း

လို့လား စသည်ဖြင့် အကဲခတ်ရပါသည်။ အကဲခတ်၍ တွေ့ရှိလာတဲ့ အခါမျိုးမှာ ၎င်းအားနည်းချက်ကလေးများကို အားကောင်းလာ အောင်၊ ပျော့ကွက် ဟာကွက်ကလေးတွေ ပြည့်ဝသွားအောင် ဆိုင် ရာ ဆိုင်ရာ တိုက်တွန်းစကား အားပေးတရားများကို ဟောပြော ညွှန်ပြရပါသည်။

ယခု စာရှုသူ၏လက်တွင် ရောက်လာသော ဤစာအုပ်ငယ် ကလေးသည်လည်း စူးစိုက်ရှုမှတ်မှုသတိ အားပျော့ခြင်းကြောင့် ကိလေသာစစ်ပွဲမှာ တခိုင်းခိုင်း ကျဆုံးနေကြတဲ့ ယောဂီတို့ကို အား ပေးစကား၊ တိုက်တွန်းတရား ဟောရင်းပြောရင်းဖြင့် ပထမတရား တိပ်ခွေဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတရားတိပ်ခွေဘဝမှ တပည့် ယောဂီများ၏ လျှောက်ထားတောင်းပန်မှုကြောင့် ဒုတိယအဆင့် အနေဖြင့် ယခုလို စာအုပ်ငယ်ဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စာရေးသူ၏ယုံကြည်ချက်

ဤစာအုပ်ငယ်ကလေးသည် မိမိ၏နလုံးသားကို စစ်မြေပြင် ပမာထား၍ တစ်ဖက်ကိလေသာရန်သူတို့နှင့် ထိုးစစ်ဆင်ကာ တိုက် ပွဲဝင်နေကြသော သူတော်စင်စစ်သည်တော်များအတွက် အောင်ရာ အောင်ကြောင်း နည်းကောင်းလမ်းကောင်း လက်နက်ကောင်းတစ် ခု ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

စာရှုသူ သူတော်စင်များအတွက်လည်း ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါ တရား၊ ကုသိုလ်ဆိုင်ရာတို့ကို အမှတ်ရမှု သတိတရား၊ ကုသိုလ်ပြု လိုသော သမ္မာဆန္ဒစသည့် ကောင်းမြတ်တဲ့ဓာတ်၊ ဖြူစင်တဲ့စိတ်များ အထိုက်အလျောက် ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း အကျိုးတရားများ ဖြစ်နိုင်ပါ

လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ စာရှုသူများအားလုံး ကြည်လင်ရွှင်
လန်း ချမ်းမြေ့သာယာစွာ ကြည့်ရှုဖတ်ကြားနိုင်ကြပါစေ။

အမြတ်ဆုံးပူဇော်

ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာဆရာတော်များနှင့် သံဃာတော်များ
၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗိဘနစ်ပါး၏ ကျေးဇူးတို့ကို
လည်းကောင်း ဤစာအုပ်ငယ်ဖြင့် ပူဇော်ပါ၏။ ကျေးဇူးတုံ့ပြန်လိုက်
ပါ၏။

ဤစာအုပ်ငယ်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အဘက်ဘက်မှ ကူညီ
ကြသော တပည့်များ၏ ကြိုးစားမှုကိုလည်း ဤစာအုပ်ငယ်ကလေး
ဖြင့်ပင် ဂုဏ်ပြုလိုက်ပါသည်။

ချမ်းငြိမ်အရှင်ကုန္ဒက

ချမ်းမြေ့ရိပ်သာ၏အလှ

မှော်ဘီမြို့ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာဟာ မှော်ဘီမြို့ရဲ့ အနောက်ဘက် စိုက်ပျိုးရေးသင်တန်းကျောင်းအနီးမှာ တည်ရှိလို့မို့ မြို့နဲ့ မနီးမဝေးလည်း ဖြစ်တယ်။ မြို့ရွာလူသံဆူညံခြင်းလည်းကင်းလို့ အလွန်ဆိတ်ငြိမ်တယ်။ ပြည်လမ်းမကြီးနဲ့ နှစ်ဖာလုံလောက်အကွာမှာသာ ဖြစ်ပြီး ကတ္တရာလမ်းမှာ လျှောက်လှမ်းရတာဖြစ်တော့ သွားလမ်းလာလမ်းလည်း ကောင်းတယ်။ အံ့ဆိုင်းနေတဲ့ မရန်းပင်ကြီးများ၊ ညိုမှိုင်းလှတဲ့ သရက်ပင်ကြီးများ၊ ကြီးထွားမြင့်မားတဲ့ ပိန္နဲပင်ကြီးများ၊ စိမ်းလန်းစိုပြည်လှတဲ့ ငှက်ပျောတောကြီးများ၊ လှပဝေဆာစွာ ဖူးပွင့်နေကြတဲ့ ပန်းမျိုးစုံများနဲ့လည်း လှပတင့်တယ်တယ်။ ဒါကြောင့် ယောဂီများနဲ့ ရောက်လာသူတိုင်း စိတ်နှလုံးကို ချမ်းမြေ့စေနိုင် အေးမြရွှင်လန်းစေနိုင်ပါတယ်။

ဤကဲ့သို့ အပင်မျိုးစုံ ပန်းပေါင်းစုံ စိုလှတဲ့ ဥယျာဉ်ကြီးရဲ့ အလယ်တွင် ကားပတ်လမ်းမကြီးရဲ့ ဝဲယာနှစ်ဖက်မှာ ခန့်ညားထည်ဝါစွာ တည်ဆောက်ထားတဲ့ တိုက်ကျောင်းကြီးငယ် အသွယ်သွယ်များနဲ့ ရေတွင်းရေကန်များလည်း တည်ရှိတာဖြစ်လို့ စိတ်ကြည်နူးစရာ သိပ်ကောင်းပါတယ်။ ယောဂီများ တရားရှုမှတ်လို့

လည်း အဆင်ပြေပါတယ်။ ပြည်တွင်းပြည်ပ ရဟန်းရှင်လူ ယောဂီ သူတော်စင်များရဲ့ အောင်မြင်ဆိုပါကလည်း မမှားပါ။ ခေတ်သစ် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်ကြီးလိုလိုလည်း မှန်ပါတယ်။ ဒါနပြုကြ သီလ ဆောက်တည်ကြသူများလည်း တဖွဲဖွဲပါပဲ။ ဒီလိုဂုဏ်ပေါင်းဝေဆာ လှတဲ့ မှော်ဘီမြို့ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာအတွင်းမှာ ချမ်းမြေ့စေရန် သတိ ပဋ္ဌာန်အကျင့်မှန်တို့ကို ကျင့်ကြံပွားများ ကြိုးစားအားထုတ်ကြတယ် ဆိုတော့ ယောဂီသူတော်စင်တို့အားလုံးဟာ ဒါနပါရမီ သီလပါရမီ ပညာပါရမီအပြင် နေက္ခမ္မပါရမီကိုလည်း ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးရာ ရောက်တယ်လို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။

နေက္ခမ္မပါရမီ

နေက္ခမ္မပါရမီဆိုတာ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်ကိစ္စတွေကို စွန့်ခွာပြီး လူသူမနီးတဲ့ တောအုပ်ကြီးထဲမှာ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ဆိုတဲ့ ကုသိုလ်တရားများကို ပြုလုပ်အားထုတ်နေတဲ့ အလုပ်မျိုးကို ခေါ်တယ်။

ဒီလို ပါရမီကောင်းမှုအစုစုတို့ကို ပြုစုဆည်းပူးနေကြတဲ့ သူတော်စင်များကို အားပေးတဲ့အနေနဲ့ ဒီနေ့ “သတိယှဉ်မှ တရား မြင်” တရားတော်ကို ဟောကြားပေးပါမယ်။ ယောဂီတို့ ဘုန်းကြီး ဘာတရားဟောမှာတဲ့လဲ။ “သတိယှဉ်မှ တရားမြင်” တရားတော်ပါ ဘုရား။

ဝိပဿနာအလုပ်

အခု ယောဂီအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ ကြိုးစားအားထုတ် နေတဲ့ ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုတာ အရှိသဘာဝ အမှန်သဘာဝကို

အရှိအတိုင်း အမှန်အတိုင်းသိဖို့ရာ ကြိုးစားအားထုတ်နေတဲ့အလုပ် ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ အရှိသဘာဝဆိုတာ ရုပ်နဲ့နာမ်တို့ရဲ့ ပေါ်ပေါ်ပြီး ပျောက် ပျောက်သွားလို့ မမြဲတဲ့အနိစ္စသဘော၊ ဖြစ်ပြီးတိုင်းပျောက်ပျောက် သွားလို့ မကောင်းတဲ့သဘော၊ ဖြစ်ပျက်မှုဖြင့် မပြတ်နှိပ်စက်နေလို့ ဆင်းရဲတဲ့ဒုက္ခသဘော၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အတ္တမဟုတ်တဲ့ အနတ္တ သဘော၊ ဒီ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားသုံးမျိုးကို အရှိ သဘာဝ အမှန်သဘာဝလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒါကိုပဲ အဝိဇ္ဇာပိတ်ဆုံးတဲ့မျက်လုံးနဲ့ ကြည့်ပြီး "ငါပဲ သူပဲ ယောက်ျား မိန်းမပဲ လူ နတ် ဗြဟ္မာပဲ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါပဲ အတ္တကောင် ပိညာဉ်ကောင် လိပ်ပြာကောင်ပဲ" လို့ ပြောနေကြတာပါ။ ဒီလိုပြော နေကြတာဟာ အရှိသဘာဝအတိုင်း ပြောတာလား။ မရှိတာကိုပြော တာလား။ မရှိတာကို ပြောတာပါဘုရား။ အမှန်ကိုပြောတာလား။ အမှားကိုပြောတာလား။ အမှားကို ပြောတာပါဘုရား။ အမှန်သဘာဝ အရှိသဘာဝက ဘာများပါလဲ ယောဂီတို့။ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့ ရဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားများပါဘုရား။

လောက၏ အမြင်

ဒီလိုဆိုတော့ ယနေ့ လောကလူသားတွေ သိနေမြင်နေကြ တာဟာ ရှိတာကို သိနေကြသလား။ မရှိတာကို သိနေကြသလား။ မရှိတာကို သိနေကြတာပါဘုရား။

မှန်ပါတယ်။ လောကလူသားများဟာ မမြဲတဲ့ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတွေကို မြဲတယ်လို့ သိမြင်နေကြတယ်။ ဆင်းရဲတဲ့ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတွေကို ချမ်းသာတယ်လို့ သိမြင်နေကြတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ

အတ္တမဟုတ်တဲ့ ရုပ်နဲ့နာမ်ကို ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အတ္တလို့ သိမြင်နေကြ တယ်။

လှပတင့်တယ် ရှုချင်ဖွယ်မဟုတ်တာကို လှပတင့်တယ် ရှုချင် ဖွယ်လို့ ထင်မြင်နေကြတယ်။ အနှစ်သာရမဟုတ်တာကို အနှစ် သာရလို့ ထင်မြင်နေကြတယ်။ သာယာစရာ ခင်မင်စွဲလမ်းစရာ မဟုတ်တာကို သာယာစရာ ခင်မင်စွဲလမ်းစရာလို့ ထင်မြင်နေကြ တယ်။ ဒီအသိ ဒီအမြင်အားလုံးဟာ အမှားသိ အမှားမြင်တွေရည်း ပါပဲ။ ယခု ဒီသတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာအလုပ်ဟာ အဲဒီအမှားသိ အမှား မြင်တွေ ကင်းစင်ပြီး အရှိသဘာဝ အမှန်သဘာဝကို အရှိအတိုင်း အမှန်အတိုင်း သိအောင် မြင်အောင် အားထုတ်တဲ့အလုပ် ဖြစ်ပါ တယ်။

သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာဆိုတာ ဘာကိုသိအောင်လုပ်တဲ့အလုပ် လဲ - ယောဂီတို့။

အရှိသဘာဝကို အရှိအတိုင်း သိအောင်မြင်အောင် အားထုတ် တဲ့အလုပ်ပါ ဘုရား။ နောက်တစ်ချက်ကကော။ အမှန်သဘာဝကို အမှန်အတိုင်း သိအောင်မြင်အောင် လုပ်တဲ့အလုပ်ပါဘုရား။

ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနဲ့ တူသော သတိ

ဒီလို သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ အရှိသဘာဝ အမှန် သဘာဝကို မြင်အောင် သိအောင် အားထုတ်တဲ့အခါ အဲဒီ အမှန် တရား အရှိတရားကို သိဖို့ရန်ကိစ္စမှာ သတိရှိရန် သိပ်အရေးကြီးပါ တယ်။ သတိရှိမှ အရှုခံအာရုံရဲ့ အရှိသဘာဝ အမှန်သဘာဝကို သိ မြင်နိုင်ပါတယ်။

သတိဆိုတာ အာရုံကို ထင်ရှားအောင်ထုတ်ဖော်ပြီးပြတတ်တဲ့ သဘောရှိလို့ အဲဒီသတိကို ရှင်ဘုရင်ရဲ့ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနဲ့ တူကြောင်း ကျမ်းဂန်များမှာ ဖွင့်ပြပြောဆိုထားပါတယ်။

ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနဲ့တူပုံက ဒီလိုပါ။ ရှင်ဘုရင်ဆိုတာ တိုင်းပြည် အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်ပြီးနေရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော့ အင်မတန်အလုပ်ရှုပ်တယ်။ တိုင်းရေးပြည်ရေးကိစ္စ၊ လူမှုရေး ဘာသာရေးကိစ္စ၊ ဟိုကိစ္စ ဒီကိစ္စ၊ ဟိုအရေး ဒီအလုပ်တွေ ရှုပ်ပွေ့ပြီးနေတော့ ကိုယ့်မှာ ရှိတဲ့ စည်းစိမ်ဥစ္စာတောင် ဘယ်ရွှေဘယ်မျှရှိတယ်ဆိုတာ မသိနိုင်ပါဘူး။ တစ်ခါတလေ ညစာ မနက်စာ စားတော်တည်ဖို့ကိုတောင်မှ အချိန်မမှန်တတ်၊ မေ့နေတတ်သေးတယ်။ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ရတဲ့ ရှင်ဘုရင်ရဲ့ဘဝဟာလည်း မချမ်းသာလှဘူးနော်။

အဲဒီလို အလုပ်ရှုပ်နေတဲ့ ရှင်ဘုရင်ဟာ မိမိမှာရှိတဲ့ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရတနာကို ဘယ်သိနိုင်ပါ့မလဲ။ အဲဒီတော့ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဖြစ်သူက အရှင်မင်းမြတ်မှာ ရွှေပိဿာချိန်က ဘယ်နှပိဿာရှိပါတယ်၊ ရွှေတိုက်က ဘယ်နှတိုက်ရှိပါတယ်၊ ငွေပိဿာချိန်က ဘယ်နှပိဿာရှိပါတယ်၊ ငွေတိုက်က ဘယ်နှတိုက်ရှိပါတယ်။ ဆင် မြင်း ကျွဲ နွားက ဘယ်မျှရှိပါတယ်၊ ဆန်ရေစပါးက ဘယ်ရွေ့ရှိပါတယ် စသည်ဖြင့် စည်းစိမ်ဥစ္စာရတနာတွေကို ရှင်ဘုရင်အား တစ်နေ့ နှစ်ကြိမ် နေ့စဉ်ဖတ်ကြားတင်ပြရတယ်။

ဒီအခါကျမှ ရှင်ဘုရင်ကြီးဟာ "ဪ... ငါ့မှာ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရတနာတွေ ဒီလောက်ဒီလောက်ရှိပါလား" လို့ သိရရှာသတဲ့။ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးသာ ဒီလိုဖတ်ကြားအစီရင်ခံရင် ရှင်ဘုရင်ဟာ သူ့စည်းစိမ်ကိုသူ ဘယ်ရွှေဘယ်မျှရှိတယ်လို့ မသိရှာပါ။

ဒီစကားရပ်မှာ ယောဂီများ သတိပြုဖို့က ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဟာ ဝိပဿနာပညာကို ရှင်ဘုရင်နဲ့နှိုင်းထားတယ်။ သတိကို ဘာလို့ ရေးဝန်ကြီးနဲ့ နှိုင်းထားတယ်။ စိန်ရွှေငွေ ရတနာကျောက်သံပတ္တမြား စတဲ့ စည်းစိမ်များကိုတော့ ဝိပဿနာရဲ့အရှုခံအာရုံဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ် တွေနဲ့ နှိုင်းပြီးထားတယ်။ ဒါကို သတိပြုမိကြပါစေ။

သတိဆို ပိုသည်မရှိ

ဒီသတိဟာ သိပ်အရေးကြီးလို့မို့ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားက “ချစ် သားတို့... သတိဆိုတာ အရာရာမှာ လိုတယ်။ သတိဆို ပိုသည်မရှိ ပါဘူး။ လိုသည်သာရှိတယ်။ ဒါကြောင့် သတိတရားနဲ့ အမြဲတစေနေ ကြပါ။ သတိထားကြပါ” လို့ နေ့စဉ်အမြဲ ဟောဖော်ညွှန်ကြား မှာထား တော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဘာကြောင့် ဒီလိုအရေးတကြီး နေ့စဉ်သတိပေးရသလဲဆိုရင် သင်္ခါရတရားတွေရဲ့ အလိမ်အညာ အလှည့်အပတ်ကို ရဟန်းတော် များနှင့် သတ္တဝါအများ စံစားကြရမှာကို သနားတော်မူလို့ ဖြစ်ပါ တယ်။ မှန်ပါတယ်။ သတိမရှိရင်ဖြစ်စေ၊ သတိလစ်ခဲ့ရင်ဖြစ်စေ သင်္ခါရတရားတွေက သတ္တဝါတွေကို လိမ်ညာလှည့်ပတ်တော့တာ ပါပဲ။ ဒီလှည့်ကွက်ကို သတိမရှိသူတိုင်း ခံရစမြဲပါ။ အလိမ်အညာခံရ သူတိုင်း ဆင်းရဲကြရတာပဲ။ သင်္ခါရတရားအားလုံးတို့ဟာ အမှန် တကယ်က မမြဲပါဘူး။ မမြဲတဲ့အဲဒီသင်္ခါရတရားတွေက မြဲသယောင် ယောင် ဟန်ဆောင်ပြီး သတ္တဝါတွေကို လှည့်ပတ်တတ်ကြပါတယ်။ အမှန်တကယ်မချမ်းသာတဲ့ သင်္ခါရတရားတွေက ချမ်းသာယောင် ဟန်ဆောင်ပြီးလည်း သတ္တဝါတွေကို လှည့်ပတ်တတ်ကြပါတယ်။ လူနတ်ဗြဟ္မာသတ္တဝါ၊ အတ္တကောင် လိပ်ပြာကောင်မဟုတ်တဲ့ ဒီ

သင်္ခါရတရားတွေက လူယောင် နတ်ယောင် ဗြဟ္မာယောင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်
ယောင် သတ္တဝါယောင် အတ္တကောင် လိပ်ပြာကောင်ယောင်ဆောင်
ပြီးလည်း သတ္တဝါတွေကို လိမ်ညာလှည့်ပတ်တတ်ကြပါတယ်။

သာယာစရာ၊ စွဲလမ်းစရာမဟုတ်တဲ့ ဒီသင်္ခါရတရားတွေကပဲ
သာယာစရာ စွဲလမ်းစရာ အယောင်ဆောင်လို့လည်း လိမ်ညာလှည့်
ပတ်တတ်ကြတယ်။ လှပတင့်တယ်ရှုချင်စဖွယ် အမှန်တကယ်
မဟုတ်တဲ့ သင်္ခါရတရားတွေကလည်း လှပတင့်တယ် ရှုချင်စဖွယ်
အနေနဲ့ လိမ်ညာလှည့်ပတ်တတ်ကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီသင်္ခါရတရားတွေကို မျက်လှည့်ဆရာနဲ့ တူ
ကြောင်း ကျမ်းဂန်မှာ မိန့်ဆိုထားပါတယ်။ မျက်လှည့်ဆရာဟာ
ကြည့်ရှုသူလူအပေါင်းကို အမှားကို အမှန်ထင်အောင်၊ အမှန်ကို
အမှားမြင်အောင်၊ မဟုတ်တာကို အဟုတ်ထင်အောင် အမျိုးမျိုး
လှည့်စားနေသလို ဒီသင်္ခါရတရားများကလည်း လောကသတ္တဝါ
တွေကို လှည့်စားနေကြတယ်။ ဒါကို သတိထားကြဖို့လိုပါတယ်။
သတိမထားကြရင် မထားသူတိုင်း ဒီသင်္ခါရတရားတွေရဲ့ အလိမ်
အညာ အလှည့်အပတ်ကို ခံကြရလို့ ဒုက္ခရောက်ကြရပါတယ်။
အပါယ်ငရဲကျကြရပါတယ်။ အိုလို့ နာလို့ သေလို့မဆုံး ဖြစ်ကြရပါ
တယ်။

သတိမရှိကြလို့ သေကြရသူများ

ဇာတ်တော်လာ သတိမရှိလို့ သတိလစ်လို့ သေကြရ ဒုက္ခ
ရောက်ကြပုံဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို အကျဉ်းချုပ်မျှ ပြောပြပါဦးမယ်။

ဘုရားအလောင်းဟာ ဘဝတစ်ခုတုန်းက ဗာရာဏသီမြို့မှာ
ရှင်ဘုရင်ရဲ့သား ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဖြစ်ရပြန်တော့လည်း သားတော်ပေါင်း

၁၀၀၀ အနက် အငယ်ဆုံးသားဖြစ်ရသတဲ့။ ဒီတော့ မိဘတို့နေရာ ဗာရာဏသီမြို့မှာ နေလို့ဖြင့် ရှင်ဘုရင်မဖြစ်နိုင်ဘူး။ တက္ကသိုလ်ပြည် ကို ရွှေပြောင်းမှ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်မယ်လို့ သိရတော့ ဘုရင်ဖြစ်လိုတဲ့ အလောင်းတော်ဟာ မိဘတွေကိုစွန့်ပြီး တက္ကသိုလ်ပြည်ကိုသွားရန် စိတ်ဆုံးဖြတ်လိုက်သတဲ့။

သွားခါနီး သူ့သူငယ်ချင်းများကို နှုတ်ဆက်ပြီး ဒီလို ဒီ အကြောင်း ပြောသတဲ့။ ပြောတဲ့အခါ သူငယ်ချင်းများကလည်း “အသင်မင်းသား သွားရင် တို့များမနေရစ်လိုဘူး။ လိုက်လိုကြောင်း” ပြောကြသတဲ့။ ဒါနဲ့ အလောင်းတော်က “ကောင်းပြီ၊ ဒီလိုဆို သွား ကြတာပေါ့။ သွားတဲ့အခါမှာတော့ ပေါ့ပေါ့ဆဆနဲ့ လိုက်လိုမဖြစ်ဘူး။ သတိရှိကြရမယ်။ လမ်းခရီးမှာ တောတောင်ကလဲ ထူထပ်တယ်။ ဘီလူးအန္တရာယ်တွေကလဲ များတယ်။ အစာရေစာလဲ ရှားပါးတယ်။ ဒါကို ဂရုစိုက်ကြရမယ်” လို့ သတိပေးတယ်။

ဒီလိုသတိပေးတော့ ဂရုစိုက်လိုက်ပါ့မယ်။ သတိထားလိုက် ပါ့မယ်လို့ ကတိဝန်ခံချက်ပေးကြသတဲ့။ ကတိပေးလို့မို့ အစမှာ သူငယ်ချင်းခြောက်ယောက် သတိကြီးစွာနဲ့ အတူတကွခရီးထွက်ခဲ့ ကြသတဲ့။ ခရီးထွက်လို့ တောထဲရောက်တယ်ဆိုရင်ပဲ ဘီလူးမတွေ က နှစ်သက်ဖွယ်အာရုံငါးပါးနဲ့ ဖြားယောင်းလိုက်တာ တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် သတိလစ်ပြီး ကာမဂုဏ်အာရုံကြောမှာ မျောကုန်ကြ သတဲ့။ သတိလစ်သွားသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဘီလူးတွေက ဝိုင်းစား လိုက်တာ မင်းသားငါးယောက်ဟာ ဘီလူးစာဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ သတိ ရှိတဲ့ ဘုရားအလောင်းတစ်ဦးပဲ ဘီလူးဘေးက လွတ်ပြီး တက္ကသိုလ် ပြည် ရောက်လို့ ဘုရင်ဖြစ်ခဲ့ရသတဲ့။

တောင်ဖီလာဆရာတော်၏ သြဝါဒ

ဒါကြောင့် တောင်ဖီလာဆရာတော်ဘုရားကြီးက အောက်ပါ အတိုင်း မှာကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

“သတိဆိုတာမျိုးဟာ နှစ်သက်ဖွယ် ရှုပါရုံ သဒ္ဓါရုံ ဂန္ဓာရုံ ရသာရုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့ကို ကြိုတွေ့တဲ့အခါမှာဖြစ်စေ၊ ကြောက်လန့် ဖွယ် သဒ္ဓါရုံ ဂန္ဓာရုံ ရသာရုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့ကို ကြိုတွေ့တဲ့အခါမှာဖြစ် စေ၊ အမျက်ထွက်စရာအကြောင်း စိုးရိမ်စရာအကြောင်းနှင့် ကြုံတွေ့ လာတဲ့အခါမှာဖြစ်စေ၊ ဆင်းရဲကို မတွေ့ဖူးတဲ့သူဟာ ဆင်းရဲကို ရှုတ် တရက် တွေ့ကြုံဆုံစည်းလိုက်ရတဲ့အခါမှာဖြစ်စေ အလွန်ချုပ်တည်း နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအခါမျိုးမှာ အကြောင်းအကျိုးကို မျှော်ရှု၍ သတိသမ္ပဇဉ် နဲ့ ချုပ်တည်းရတယ်။ အောင့်အည်းချုပ်တည်းသင့်တဲ့အရာမှာ မချုပ် တည်း မအောင့်အည်းနိုင်ခဲ့ရင် အပြစ်ကြီးစွာရောက်ရတယ်။ ချုပ် တည်း အောင့်အည်းနိုင်ရင်တော့ ကြီးမားတဲ့အကျိုးတရားများ ရရှိပါ တယ်” လို့ မှာကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

နေရာတိုင်းမှာ သတိထားဖို့ရာ

မျက်မြင်လောကထဲမှာလည်း ကားနဲ့သွား ကားပေါ်မှာ “သတိ ခေါင်းငုံ့ဆင်းပါ၊ ခါးပိုက်နှိုက်သတိပြု” ဆိုတဲ့ သတိပေးမှုစာတန်းငယ် များ၊ ရထားနဲ့သွားလည်း ရထားပေါ်မှာ၊ လေယာဉ်နဲ့သွားလည်း လေယာဉ်ပေါ်မှာ “သတိ အချက်ပြမီး မငြိမ်းမီ ဆေးလိပ်မသောက် ရ” ဆိုတဲ့ သတိပေးစာတန်းငယ်များ၊ မြို့ထဲ ရပ်ထဲ သွားတော့လည်း “သတိ မီးဘေးရှောင် မလောင်ခင်က တား၊ သတိ ရွေးကိုက်တတ် သည်” စတဲ့ သတိပေးမှုများကို တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ ဒီသတိပေးမှု

အားလုံးဟာ သတိလွတ်ကင်း ပြုလုပ်ပြောဆိုမိပါက ဖြစ်မယ့် အန္တရာယ် ပေါ်မယ့်ဘေး ကျရောက်မယ့်ဆင်းရဲများ မဖြစ်ပေါ် မကျ ရောက်ရလေအောင် သတိပေးခြင်းများ ဖြစ်ပါတယ်။ သတိရှိရင် ဆိုခဲ့တဲ့ဘေးအန္တရာယ်များ မဖြစ်တော့ပါဘူး။ နောက်ဆုံးရွေးကိုက် မခံရဖို့အရေးတောင်မှ သတိရှိဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

ယောဂီများအဖို့ ပိုပြီးအရေးကြီးသည်

ယောဂီတို့လို သတိပဋ္ဌာန်တရား ရှုမှတ်ပွားများတဲ့ သူတော်စင် တစ်ယောက်အနေနဲ့ ခုပြောနေတဲ့သတိမျိုးဟာ ပိုပြီးအရေးကြီးတာ ပေါ့။ ယောဂီတို့တစ်တွေ ဝိပဿနာတရား ရှုမှတ်ပွားများတဲ့အခါ ရှုကွင်းရှုကွက်ထဲမှာ ဒါရုပ် ဒါနာမ်၊ ဒီရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ မမြဲတဲ့ သဘောပဲ။ ဆင်းရဲတဲ့သဘောပဲ။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အတ္တမဟုတ်တဲ့ အနတ္တသဘောပဲလို့ အရှိသဘာဝကိုအရှိသဘာဝအတိုင်း ဝိပဿနာ ဉာဏ်က ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြတ်ပြတ်သားသား မြင်ခွင့်သိခွင့်ရ အောင်ဆိုတာ အခုပြောခဲ့တဲ့ သတိရှိမှဖြစ်တယ်။ သတိယှဉ်မှ မြင်နိုင်တယ်။ သတိမရှိရင် မမြင်နိုင်ပါ။ သတိက သရုပ်ဖော်ပေးမှ ဝိပဿနာဉာဏ်က ရုပ်နာမ်အရှိကို သိနိုင်မြင်နိုင်တယ်။ သတိမရှိဘဲ လိုချင်စိတ်၊ တပ်မက်စိတ်တွေ ဖြစ်နေမယ်။ စိတ်ဆိုးစိတ် စိတ်ညစ် စိတ် ဖြစ်နေမယ်။ အိပ်ငိုက်စိတ်ဖြစ်နေမယ်။ ယုံမှားသံသယစိတ်တွေ ဖြစ်နေမယ်။ ဟိုစဉ်းစား ဒီစဉ်းစား စဉ်းစားပြီးနေမယ်။ စိတ်က ဈေး ရောက် မြို့ထဲရောက် အိမ်ရောက် ရောက်နေမယ်။ တောင်စဉ်ရေမရ တွေးတောကြံစည်နေမယ်ဆိုရင် အရှိသဘာဝဖြစ်တဲ့ ရုပ်နဲ့နာမ်ကို သိနိုင်ပါ့မလား။ မသိနိုင်ပါဘုရား။ ဝမ်းဗိုက်ဖောင်းတာကိုရော ဖောင်း တယ်လို့ သိပါ့မလား။ ပိန်ရင်ကော ပိန်တယ်လို့ သိပါ့မလား။ မသိပါ

ဘုရား။ ပုပ္ဖ အေးမှုစတဲ့ အခြားတရားသဘောတွေ ပေါ်နေတော့
ကော သိပါမလား။ မသိပါဘုရား။

ဖောင်းမှုပိန်မှု စတဲ့ အာရုံကတော့ စက္ကန့်မလပ်ရှိနေပါတယ်။
ဖောင်းရွေ့သဘောနဲ့ ပိန်ရွေ့သဘောက အမြဲရှိပင်ရှိပြီးသော်လည်း
အဲဒီဖောင်းရွေ့သဘော ပိန်ရွေ့သဘောကို ဝိပဿနာဉာဏ်က သိရဲ့
လား။ မသိပါဘုရား။ ဘာကြောင့်မသိနိုင်သလဲ ယောဂီတို့။ သတိမရှိ
လို့ပါ ဘုရား။

သတိယှဉ်လို့ တရားဖြင့်

ဒါကြောင့် သတိယှဉ်မှ တရားကိုမြင်နိုင်တယ်။ သတိမယှဉ်ရင်
တော့ တရားကို မမြင်နိုင်ပါဘူး။ သတိနဲ့သာ ဖောင်းမှုပိန်မှုကို စူးစိုက်
ပြီး ရှုမှတ်ပြီဆိုရင်တော့ တရွေ့ရွေ့နဲ့ ဖောင်းကြွလာတဲ့ ဖောင်းရွေ့
သဘော၊ တရွေ့ရွေ့နဲ့ ပိန်ကျသွားတဲ့ ပိန်ရွေ့သဘောကို သိမြင်လာ
မှာ သေချာပါတယ်။ သတိအားကောင်းရင် အားကောင်းသလောက်
အရှစ်အာရုံဟာ ထင်ရှားစွာပေါ်လာပါတယ်။

စကြိုလျှောက်ရှုမှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ဒီလိုပါပဲ။ သတိမယှဉ်
ဘူးသာ ဆိုလို့ရှိရင် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်စသည်ဖြင့် ဘယ်
လိုပင် ရှုနေလည်းပဲ စိတ်အဆိုပဲဖြစ်မယ်။ ရွေ့လျားမှုသဘောကို
တော့ မသိနိုင်ပါဘူး။ မှန်ရဲ့လား ယောဂီတို့။ မှန်ပါတယ်ဘုရား။

ခုယောဂီတို့ ဝိပဿနာရှုတာဟာ ဘာရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ရှုနေပါ
သလဲလို့ မေးခဲ့ရင် ဘယ်လိုဖြေမလဲ ယောဂီတို့။ အရှစ်နာမ်ရုပ်တို့ရဲ့
သဘောကိုသိအောင် ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ရှုမှတ်နေပါတယ်ဘုရား။

မှန်ပါတယ်။ အရှစ်ရုပ် အရှစ်နာမ်တို့ရဲ့ မမြဲခြင်း အနိစ္စ ဆင်းရဲ
ခြင်း ဒုက္ခ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အတ္တမဟုတ်ခြင်း အနတ္တဆိုတဲ့သဘော

များကို သိအောင်ရှုမှတ်ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်အဆိုးစကားလုံးကို ရှုတာမဟုတ်ပါဘူး။ စကားလုံးဟာ အခေါ်အဝေါ်ပညတ်မျှ ဖြစ်ပါတယ်။ အရှိပရမတ်ရှုရမယ့်သဘော မဟုတ်ပါဘူး။

နောက်တစ်ခုက ဝိပဿနာအားထုတ်ခြင်းဟာ စိတ်တည်ငြိမ် ရုံသက်သက် ရှုမှတ်ရတာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ခံစားမှုကောင်းကောင်းတွေကို ခံစားရဖို့ ရှုမှတ်ရတာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ အရှုခံ ရုပ်နာမ်တရားတို့ရဲ့သဘောကိုသိဖို့ ရှုမှတ်ရတာဖြစ်ပါတယ်။

စင်္ကြံလျှောက်ရှုမှတ်ရင် စင်္ကြံလျှောက်ခိုက်မှာ ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ်သဘော၊ ထိုင်ရှုမှတ်ရင် ထိုင်ခိုက်မှာဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘော၊ အသေးစိတ်ပြုခိုက်မှာ ရှုမှတ်ရင်လည်း အသေးစိတ်ပြုခိုက်ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောမျှကို သိအောင်ရှုမှတ်ရတာဖြစ်ကြောင်း ယောဂီတိုင်း သဘောပေါက်ထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဘာကိုပဲ ရှုမှတ်ရှုမှတ်၊ ရှုမှတ်မှုအားအပြည့်နဲ့ ရှုမှတ်ကြပါ။ ရှုမှတ်ရင်း ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ သဘာဝလက္ခဏာနှင့် သာမညလက္ခဏာတို့ကို သိမြင်လာပါလိမ့်မယ်။ ဆက်လက်ကြိုးစားရှုမှတ်မယ်ဆိုပါက ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ဆင့်နဲ့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်ကိုပါ ရနိုင်မြင်နိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့် ရနိုင်မြင်နိုင်သလဲ မေးခဲ့ရင်၊ သတိယှဉ်လို့ပါဘုရား။ မှန်ပုံတယ်၊ သတိရှိလာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များမှာတော့ လောကကြီးတစ်ခုလုံးက ပြပြီးနေတဲ့တရားကို မြင်ကြပါတယ်။

လောကကြီးက တရားပြ

လောကဆိုတာ သက်မဲ့လောကနဲ့ သက်ရှိလောကလို့ နှစ်မျိုး ရှိတယ်။ သက်မဲ့လောကဆိုတာ သစ်ပင် ဝါးပင် တောတောင် ရေ မြေ မိုးကောင်းကင် စသည်များကို ဆိုလိုပါတယ်။ သက်ရှိလောက ဆိုတာကတော့ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတွေကို ဆိုလိုတယ်။ သတိရှိ တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အဲဒီသက်မဲ့လောက သက်ရှိလောက ဒီနှစ်ခုလုံးက တရားပြပြီးတော့ နေတယ်။ တရားဟောပြီး နေတယ်။ သတိယှဉ်နေ တော့ လောကကြီးက ဟောတဲ့ ဒီတရားကို ကြားတယ်။ သတိယှဉ် နေတော့ လောကကြီးကပြတဲ့တရားကို မြင်တာပေါ့။ သတိမယှဉ်ရင် တော့ ဘယ်မြင်ပါ့မလဲ။

သက်မဲ့လောကက ဘယ်လိုတရားပြပြီး နေသလဲဆိုရင် ယခု လို တပေါင်း တန်ခူးမှာ ပိုပြီးတော့ တရားမြင်စရာ တရားကျစရာ ကောင်းတာပေါ့။ မြောက်လေကလေးက တဖြူးဖြူးတိုက်၊ နွေရာသီ ဖြစ်လို့ ရာသီဥတုကလည်း သိပ်ပူပြင်းတော့ သစ်ရွက်ကလေးတွေ ဟာ အညှာရင်းမှာ ရေငွေ့ခန်းခြောက်လာပြီး မြေတလင်းမှာ တဖြုတ် ဖြုတ်နဲ့ ကြွေဆင်းနေကြတယ်။

အဲဒီကြွေကျနေတဲ့ သစ်ရွက်ကလေးတွေကသည်ပင် ဒီကနေ လောကလူသားများကို တရားပြပြီး နေတယ်။ ဒါကိုတော့ သတိရှိတဲ့ သူမှ မြင်တယ်ပေါ့။ သတိမရှိတဲ့သူကတော့ မမြင်ပါ။ သတိမရှိရင် တော့ ဘယ်လိုတောင်ဖြစ်တတ်သလဲဆိုရင် “ဒီသစ်ရွက်တွေနယ် ကြွေ ကြွေနိုင်လွန်းတယ်။ ခုနကမှ တံမြက်စည်းလှည်းထားတယ်။ အခုရှုပ်ပွေနေပြန်ပြီ” ဆိုပြီး စိတ်ဆိုးစိတ်ပျက်တဲ့သဘောတွေတောင် ဖြစ်တတ်ပါသေးတယ်။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်အတွက် လောကကြီးကပြတဲ့

တရားကို မမြင်နိုင်ပါ။ ဉာဏ်နဲ့ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်ရင် အမှန်မှာ ဒီ သစ်ရွက်လေးတွေဟာ ဟိုလွန်ခဲ့တဲ့ ကဆုန်နယုန် မိုးလေးတစ်ပြိုက် နှစ်ပြိုက်ကျခါစအချိန်ဆိုရင် အမိသစ်ပင်ကြီးပေါ်မှာ နီနီထွေးထွေး လေးတွေ ဖူးလို့ညွှန်လို့ လှပတင့်တယ်နေခဲ့ကြမယ်။

အဲဒီလိုနဲ့ အဆက်မပြတ် မိုးရွာလာတဲ့ ဝါဆို ဝါခေါင်ကျတော့ သစ်ရွက်ကလေးများဟာ စိမ်းလန်းစိုပြည်လာပြီး ညိုညိုမှိုင်းမှိုင်း အုံ့အုံ့ဆိုင်းဆိုင်းနဲ့ လောကတစ်ခုလုံးကို အလှတန်ဆာဆင်ထား သလို အစွမ်းကုန်လှပတင့်တယ်နေခဲ့ကြမယ်။ အဲဒီလို လှပခဲ့ကြတဲ့ သစ်ရွက်တွေဟာ ယခုလို တပေါင်း တန်ခူးရောက်တဲ့အခါကျတော့ နွေရဲ့ နေရိုန်ဒဏ်ကို မခံနိုင်တော့ဘဲ အညှာရင်းမှာ ရေငွေ့တွေ ခန်း ခြောက်လို့ အမိပင်စည်ကြီးကိုစွန့်ခွာပြီး မြေတလင်းမှာ တဖြတ်ဖြတ် နဲ့ ကြွေဆင်းနေကြတာပဲ။ ခုလိုသစ်ရွက်များကြွေကျနေတာဟာ မမြဲ လို့ပါလား။ အနိစ္စပါတကား။ အနိစ္စပါတကားလို့ ဒီလို သံဝေဂယူရ၊ တရားကျရမှာပါ။

နတ်တမန်သုံးဦး

အခုလို သက်မဲ့လောကကြီးက လူသားများကို တရားပြပြီး တော့ နေသလို သက်ရှိလောကကြီးကလည်း တရားပြပြီး နေပါတယ်။ ဘယ်လိုများတရားပြနေသလဲဆိုရင် သက်ရှိလောကလို့ခေါ်တဲ့ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတွေဟာ အိုခြင်းဆင်းရဲ နာခြင်းဆင်းရဲ သေခြင်းဆင်းရဲနဲ့ မကင်းကြသေးပါဘူး။ မကင်းကြသေးလို့ အို နာ သေကြမယ့် သတ္တဝါတွေချည်းပါပဲ။

အိုခြင်းမကင်းသေးတဲ့အတွက် အိုနေတဲ့သူကို သူ့အိုလို့ ခေါ်တယ်။ နာခြင်းမကင်းသေးတဲ့အတွက် နာနေတဲ့သူကို သူ့နာလို့ခေါ်

တယ်။ သေခြင်းမကင်းသေးသည့်အတွက် သေနေတဲ့သူကို သူသေ
လို့ ခေါ်တယ်။

သတ္တလောကကြီးထဲမှာရှိတဲ့ အဲဒီ သူအို သူနာ သူသေတွေ
ကလည်းပဲ ယနေ့ သူတော်စင်တို့ကို တရားပြ တရားဟောပြီးနေ
တယ်။ အဲဒီ သူအို သူနာ သူသေများကို "ဒေဝဒူတ" လို့ ကျမ်းဂန်များ
မှာ ဆိုတယ်။ ဒေဝဆိုတာ နတ်၊ ဒူတဆိုတာက တမန်၊ "ဒေဝဒူတ-
နတ်တို့ရဲ့ တမန်တော်များ" လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ တင်စားထားတဲ့
စကားတစ်လုံးပါပဲ။

ဒေဝဆိုတာဟာ (၁) သမ္မုတိနတ်၊ (၂) ဥပပတ္တိနတ်၊ (၃) ဝိ
သုဒ္ဓိနတ်လို့ သုံးမျိုးရှိတယ်။

(၁) သမ္မုတိနတ်ဆိုတာ လောကက သမုတ်ထားတဲ့ လူ
အများ ပြောနေကြတဲ့ စကြဝတေးမင်း၊ ပဒေသရာဇ်မင်း၊ ဧကရာဇ်
မင်း၊ တရားနဲ့အညီ မင်းပြုတဲ့မင်းတွေကို ခေါ်တယ်။

(၂) ဥပပတ္တိနတ်ဆိုတာက နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်မှာ ရှိတဲ့
နတ်ဗြဟ္မာတွေကို ခေါ်တယ်။

(၃) ဝိသုဒ္ဓိနတ် ဆိုတာကတော့ ကိလေသာအညစ်အကြေး
ကင်းစင်ဝေးပြီး စိတ်နှလုံးအေးမြတော်မူကြတဲ့ ဘုရားရဟန္တာတွေကို
ခေါ်ပါတယ်။

အခုပြောခဲ့တဲ့ နတ်သုံးမျိုးကနေပြီး တမန်တော်အဖြစ် သူအို
သူနာ သူသေများကို လောကအလယ်မှာ လွှတ်ထားပါတယ်။ လွှတ်
ထားခြင်းရဲ့ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ဒီတမန်တွေကိုမြင်ပြီး လောက
လူသားတွေ မွေ့သံဝေဂဖြစ်ပွားလို့ ဒါနကုသိုလ် သီလကုသိုလ်
ဘာဝနာကုသိုလ်တရားတွေကို ပွားများအားထုတ်နိုင်ကြပါစေ၊ ပွား

များ အားထုတ်နိုင်ကြလို့ လာမယ့်ဘဝတွေမှာ ကောင်းရာသုဂတိ ရောက်ကြပါစေ၊ ဘဝသံသရာတွင် ချမ်းချမ်းသာသာနဲ့ လျှောက် လှမ်းနိုင်ကြပါစေ၊ ဘဝဝဋ်က လွတ်ကြပါစေ၊ အိုဘေး နာဘေး သေ ဘေးတို့က လျင်မြန်စွာကင်းဝေးကြပါစေဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ လွှတ်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။ လောကလူသားတွေ ကုသိုလ်ပြုကြဖို့ နှိုးဆော်ရန် တိုက်တွန်းရန် သတိပေးရန် လွှတ်ထားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပေါ့။ ဒါကို "ဒေဝဒူတ" နတ်တမန်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

အဲဒီ ဒေဝဒူတ (နတ်တမန်) ကို ဥပရိပဏ္ဍာသပိဋ်တော် ဒေဝ ဒူတသုတ်မှာတော့ ကလေးနဲ့ထောင်အကျဉ်းသားပါ ထည့်ပြီး သူအို သူနာ သူသေ ထောင်အကျဉ်းသမားနဲ့ ကလေးရယ်လို့ ဒေဝဒူတ ငါးဦးရှိကြောင်း ဟောထားပါတယ်။ အင်္ဂုတ္တိုရ်ဒေဝဒူတသုတ်မှာ တော့ သူအို သူနာ သူသေလို့ သုံးဦးပဲ ဟောထားတယ်။ ဒီနေ့တော့ အင်္ဂုတ္တိုရ် ဒေဝဒူတသုတ်မှာ ဟောခဲ့တဲ့ သူအို သူနာ သူသေ ဆိုတဲ့ နတ်တမန်သုံးဦးကိုပဲ ဟောပြပါမယ်။ ဘာကြောင့်လဲမေးရင် ယောဂီ များနှင့် သင့်လျော်သည့်အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ အခုပြောခဲ့တဲ့ နတ် တမန်သုံးဦးဟာ အမြဲတမ်း လောကကြီးထဲမှာ လှည့်လည်ပြီးတော့ တရားဟော တရားပြပြီး နှိုးဆော်တိုက်တွန်းနေကြပါတယ်။

သူအိုကြီးက ဟောတဲ့တရား

လောကထဲမှာ သူတော်စင်တို့ သွားလာလှုပ်ရှားကြည့်ရှုတဲ့ အခါ သူအိုဆိုတာကို မြင်ဖူးကြပါလိမ့်မယ်။ အသက်အရွယ်အနေနဲ့ ကိုးဆယ်ကျော် တစ်ရာနီးပါးရှိပြီး ဆံပင်တွေကဖြူ သွားတွေက ကျိုး နားကလည်းထိုင်း ခါးကလည်းကိုင်း အသားအရည်တွေက လည်းတွန့် မှဲ့ဖြူမှဲ့မည်းတွေစွဲလို့ ကိုယ့်အရိုးကိုယ်မှ မနိုင်တဲ့အဘိုး

အဘွားတွေ၊ သူများထူမှ ထနိုင် သူများသိပ်မှ အိပ်နိုင်ကြတဲ့ အဘိုး
အဘွားတွေ၊ တောင်ဝှေးလေးအဖော်ပြုလို့ ဟိုယိမ်းဒီယိုင်နဲ့ သွားလာ
နေကြတဲ့ အဘိုးအဘွားတွေ၊ တုန်တုန်ရီရီနဲ့ သွားနေကြရတဲ့ အဘိုး
တွေ အဘွားတွေကို သူအိုလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီသူအိုကြီးတွေက
တောင်ဝှေးလေး ထောက်ကာထောက်ကာနဲ့ သတ္တဝါတွေကို လှည့်
လည်တရားပြပြီးတော့နေတယ်။ ဘယ်လိုတရားပြနေသလဲဆိုရင်-

သူအိုကြီးက မြတ်ဓမ္မ ဟောပြောတွေ့တိုင်းသာ၊

ငါ့အိုသလိုပဲ သင်တို့လည်း အိုပြီဓမ္မတာ၊

မအိုခင်က ကုသလ ပြုကြဖန်ခါခါ

အိုဘေးလွတ်ရေး မျှော်ထောက်တွေ့ မနေးကျင့်ကြပါ။

ဒီသူအိုကြီးဆိုလိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်က သင်တို့တစ်တွေ ယခုအချိန်
ဘယ်လောက်ပဲ ပျိုမျှန်နနယ် တင့်တယ်လှပနေပေမယ့်လည်း တစ်
နေ့တစ်ချိန်တော့ ငါ့လိုပဲ အိုကြရမယ်၊ ငါ့လိုအိုမှ ဒါနကုသိုလ်ပြုမယ်၊
သီလကုသိုလ် ဆောက်တည်မယ်၊ ဘုရားအာရုံပြုမယ်၊ မေတ္တာပွား
မယ်၊ တရားအားထုတ်မယ်လို့ စိတ်ကူးမလွဲကြနဲ့။ တကယ်တော့ အို
လာပြီဆိုမှဖြင့် ဒါနလည်းပဲ စိတ်တိုင်းကျမပြုနိုင်တော့ဘူး။ သီလ
လည်း မဆောက်တည်နိုင်တော့ဘူး။ အထူးအားဖြင့်တော့ အားအင်
ကယိုယွင်း သတိတွေကလစ်လာတာဖြစ်လို့ ဝိပဿနာတရား
ကျင့်ကြံပွားများ ကြီးစားအားထုတ်နိုင်ဖို့ဆိုတာ မတွေ့ရဲအောင် ဖြစ်
ရတယ်။

ဒါကြောင့် ငါ့လိုအိုခြင်းတရားမနှိပ်စက်မီ အရွယ်ကောင်းစိုက်
ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေကို ပြုလုပ်အားထုတ်ကြ

ပါ။ ဒီအိုခြင်းသဘောဟာ ရွံ့မှန်းစရာ စက်ဆုပ်စရာ နှလုံးနာစရာသိပ်
 ကောင်းပါတယ်။ အဲဒီလို ရွံ့မှန်းစရာ စက်ဆုပ်စရာ နှလုံးနာစရာ
 ကောင်းတဲ့ အိုခြင်းတရားနဲ့ ရင်မဆိုင်ချင်ဘူး။ မတွေ့မကြုံချင်ဘူးဆို
 လို့ရှိရင် သူတော်ကောင်းတို့ ဒါန သီလ ဘာဝနာဆိုတဲ့ ကုသိုလ်
 ကောင်းမှုတွေကို ပြုကြပါ။ မိမိပြုထားတဲ့ အဲဒီ ဒါန သီလ ဘာဝနာ
 ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေကသာလျှင် မိမိကိုယ်ကို အိုခြင်းသဘောက
 လွတ်မြောက်အောင် ထောက်ပံ့နိုင် ကူညီနိုင် ကျေးဇူးပြုနိုင်ပါတယ်။

ကုသိုလ်တရားမှတစ်ပါး အခြား ဘယ်သား ဘယ်သမီး ဘယ်
 ဇနီး ဘယ်ခင်ပွန်းကမှ မအိုအောင် မကယ်နိုင်ဘူး။ ဘယ်မိဘ ဘယ်
 ခွေမျိုးကမှလည်း မကယ်နိုင်ပါဘူး။ ဘယ်လိုစည်းစိမ်ဥစ္စာရတနာ
 မျိုးကမှလည်း မကယ်နိုင်ပါဘူး။ ပြီးတော့ ဒီအိုခြင်းဘေးက လွတ်တဲ့
 နေရာဆိုတာကလည်း လောကထဲမှာ မရှိပါဘူး။ ဘယ်အရပ်မှာနေ
 နေ အိုချိန်ကျ အိုမှာပဲ။ တောင်ထိပ်ပေါ်တက်နေလည်း အိုမှာပဲ။
 တောင်ခေါင်းထဲ ဝင်အောင်းနေလည်း အိုမှာပဲ။ မြေအောက်နေရင်
 လည်း အိုမှာပဲ။ ပင်လယ်ထဲ ဆင်းနေလည်း အိုမှာပဲ။ ကောင်းကင်
 တက်နေလည်း အိုမှာပဲ။ အိုဘေးက လွတ်မြောက်ချင်ရင်တော့ ဒါန
 သီလ ဘာဝနာဆိုတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေကိုသာ ပြုလုပ်အားထုတ်
 ကြပါ။

မှန်ပါတယ်။ ဒါနပြု ပြုတဲ့အခါ ဒီဒါနကြောင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ပါရ
 စေဟု နိဗ္ဗာန်ကိုရည်သန်ပြီး လှူပါက အဲဒီဒါနသည် အိုခြင်းတရားက
 လွတ်မြောက်အောင် ထောက်ပံ့ကူညီပါတယ်။ သီလစောင့်ထိန်း၊
 စောင့်ထိန်းတဲ့သီလကလည်း နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် ထောက်ပံ့နိုင်ပါ
 တယ်။ ဘာဝနာပွား၊ ပွားများမှု ဘာဝနာတရားကလည်း အိုဘေးက

လွတ်မြောက်စေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အိုဘေးကလွတ်ကြောင်း ဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုသာ ကြိုစားပြုလုပ်အားထုတ်ကြပါလို့ သူ့အိုကြီးက သူနဲ့တွေ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းကို တရားဟော တရားပြပြီး တော့ နေပါတယ်။

သူ့အိုကြီးပြတဲ့ ဒီတရားကို သတိရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း၊ သတိယှဉ် တဲ့ သူတော်စင်တိုင်း ကြားရတယ်။ သတိရှိတဲ့ သူတောင်ကောင်း တိုင်း မြင်ရတယ်။ အဲဒီလို ကြားရမြင်ရလို့မို့ “ဪ... သူ့လိုတစ်ချိန် ငါလည်းအိုရမှာပဲ။ မအိုမီ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ များစွာပြုမှ တော် မယ်” လို့ သတိသံဝေဂဖြစ်ပြီး ကုသိုလ်တရားတွေကို ပြုလုပ်အား ထုတ်ကြတယ်။ အားထုတ်ကြတဲ့အတိုင်း အိုခြင်းဘေးက လွတ် မြောက်သွားကြတဲ့ သူတော်စင်တွေ ရှေးက များစွာရှိခဲ့ကြပါတယ်။

သတိမရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များကျတော့ သူ့အိုကိုမြင်လိုက်ရင်ပဲ လန့် သလိုလို ကြောက်သလိုလို စက်ဆုပ်သလိုလို မယှဉ်ချင် မကပ်ချင် သလိုလို အဖက်လုပ်ပြီး စကားမပြောချင်သလိုလိုဖြစ်နေကြတယ်။ ဒီလိုဆိုတော့ သူတို့အဖို့ သူ့အိုကြီးကို မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း သံဝေဂ မဖြစ်တဲ့အပြင် အကုသိုလ်တွေပဲ ဖြစ်ပွားနေတယ်။

ဒါကြောင့် “သတိယှဉ်မှု တရားမြင်” တဲ့၊ လောကဆိုရိုးကတော့ “သတိမမူ ဂူမမြင်၊ သတိမူတော့ မြူတောင်မြင်” တဲ့။ သတိဟာ ဒီ လောက်အထိ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ ယောဂီတို့ မှတ်ကြပါ။

သူ့နာကြီးက ဟောတဲ့တရား

သူ့အိုလို့ခေါ်တဲ့ ပထမနတ်တမန်ပြတဲ့ တရားကို ဟောပြီး တော့ ခုတစ်ဖန် ဒုတိယနတ်တမန်ပြတဲ့ တရားကို ဆက်လက်ဟော

ကြဦးစို့၊ ဒုတိယနတ်တမန်ဆိုတာ ဘာကိုပြောသလဲ ယောဂီတို့၊ သူနာကို ပြောတာပါဘုရား။

သူနာဆိုတာ ဟိုနားဒီနား ဟိုအိမ်ဒီအိမ်၊ သူ့ရပ်ကွက် ကိုယ့်ရပ်ကွက်၊ သူ့မြို့ကိုယ့်ရွာမှာ တွေ့နိုင်မြင်နိုင်ပါတယ်။ အနာကြီးအနာငယ် ပေါက်လို့ဖြစ်စေ၊ မကျန်းမမာလို့ဖြစ်စေ၊ ခွဲစိတ်ကုသခံရလို့ဖြစ်စေ၊ ကျိုးပဲ့ကွဲအက်လို့ဖြစ်စေ အမေကယ်ပါ အဖေကယ်ပါနဲ့ ဟစ်အော် ငိုကြွေး ညည်းတွားနေရတဲ့သူတွေပေါ့။ ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သူနာလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ သူနာကြီးကလည်း သူ့ကိုလာပြီး မေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းကို တရားဟောတရားပြနေပါတယ်။

ဘယ်လိုတရားပြနေသလဲဆိုရင် -

*သူနာကြီးက မြတ်ဓမ္မ ဟောပြောတွေ့တိုင်းသာ၊
ငါနာသလိုပဲ သင်တို့လည်း နာမြဲဓမ္မတာ၊
မနာခင်က ကုသလ ပြုကြဖန်ခါခါ
နာဘေးလွတ်ရေး မျှော်ထောက်တွေး မနေးကျင့်ကြပါ။*

ဘယ်သူကဟောတဲ့တရားလဲ ယောဂီတို့၊ သူနာကြီးက ဟောတဲ့ တရားပါဘုရား။ သတိယှဉ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းဟာ ဒီသူနာကြီးဟောတဲ့တရားကို မြင်မယ်၊ ကြားမယ်။ သတိမယှဉ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင်တော့ မမြင်မကြားနိုင်ပါဘူး။ သူနာကြီးဟောလိုပြောလို ဆိုလိုတာက "သင်တို့အားလုံး ယခုအချိန် ဘယ်လိုပင် ဒေါင်ဒေါင်မြည်အောင် နေကောင်းကျန်းမာနေပေမယ့်လည်း တစ်နေ့တစ်ချိန်တော့ ငါ့လိုပဲ နာကြရမှာ သေချာပါတယ်။ ငါလိုနာလာတဲ့အချိန်ကျမှ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တရားများကို မပြုလုပ်နိုင်ကြပါ။ ဒါကြောင့် ငါ့လို

မနာမီ ယခုအချိန်မှာ ဒါန သီလ ဘာဝနာတရားများကို ကြိုးစားအားထုတ်ကြပါ။ အဲဒီနာခြင်းတရားကို အမှန်တကယ် ကြောက်တယ် ရွံတယ် နှလုံးနာတယ် ရင်မဆိုင်ချင်ဘူး မတွေ့ချင်ဘူးဆိုရင် အဲဒီ နာခြင်းမနှိပ်စက်မီ ဒါန သီလ ဘာဝနာတရားတွေကို အားထုတ်ကြပါ။ မိမိပြုလုပ်ထားတဲ့ ဒါန သီလ ဘာဝနာတရားတွေကမှ မိမိရဲ့ဘဝကို နာခြင်းသဘောတရားက လွတ်မြောက်စေနိုင်မယ်” လို့ သူနာကြီးက လည်း သူနဲ့ကြိုတဲ့ဆုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း၊ သူ့ကိုလာပြီးတော့မေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းကို တရားဟောပြီးနေတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတိမရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များကတော့ မမြင်နိုင် မကြားနိုင်ပါဘူး။ သတိမယှဉ် သတိမရှိရင် အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ပဲ သွားလာစားသောက် မေးမြန်းပြီး ပြန်လာကြမှာ အမှန်ပါပဲ။

သတိရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များကျတော့ “ငါလည်းပဲ သူ့လိုတစ်ချိန် နာရဦးမှာပါလား။ ငါလည်းပဲ ဒီနာခြင်းတရားကို မလွန်ဆန်နိုင်သေးပါလား။ ငါသန္တာန်မှာလည်း နာခြင်းသဘောတရားဟာ ရှိသေးတာပဲ။ နာခြင်းသဘော သက်ရောက်လာမှတော့ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ မပြုနိုင်တာ ဧကန်ပဲ” လို့ တွေးပြီး မွေ့သံဝေဂတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒီ မွေ့သံဝေဂဉာဏ်ကြောင့်ပဲ ဒါနတွေပြုကြ၊ သီလတွေ ဆောက်တည်ကြ၊ ဘာဝနာတွေ ပွားကြတယ်။ အဲဒီလို ကုသိုလ်တွေပြုလို့မို့ နာခြင်းသဘောက လွတ်မြောက်သွားကြတယ်။

ဒါကို သာဓကတစ်ရပ်အနေနဲ့ပြောရရင် ဘုရားရှင်လက်ထက်က အရှင်သာရိပုတ္တရာရဲ့ ညီအငယ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ရေဝတာဆိုသူဟာ သူ့ရဲ့လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲနေ့မှာ အသက် ၁၂၀ ကျော်လို့ ဆံဖြူသွားကျိုး မျက်စိမှုန် နားထိုင်း ခါးကိုင်းပြီး တုန်တုန်ရီရီဖြစ်နေတဲ့ သူ့အမျိုး

သမီးရဲ့ အဘွားကြီးကို မြင်ရသတဲ့။ မြင်ရတဲ့အခါ ခုနကပြောခဲ့တဲ့ ဓမ္မသံဝေဂမျိုးတွေဖြစ်လို့ လက်ထပ်ပြီးခါစ နနယ်လှပတဲ့ အမျိုးသမီးငယ်လေးကို စွန့်ပစ်ပြီး တောထွက်ခဲ့တယ်။ နောက်တော့ ရဟန်းပြုပြီး တရားအားထုတ်လိုက်တာ ရဟန္တာဖြစ်လို့ အိုဘေး နာဘေး သေဘေးကြီးများက လွတ်မြောက်သွားခဲ့ပါတယ်။

ကဲ ဒီလောက်ဆို သူနာကြီးဟောတဲ့တရားကို နားလည်လောက်ပါပြီ။ ယခုတစ်ဖန် တတိယနတ်တမန်ပြတဲ့တရားကို ဆက်လက်ဟောပါဦးမယ်။ တတိယနတ်တမန်က ဘယ်သူ့တဲ့လဲ ယောဂီတို့။ သူ့သေပါဘုရား။

ယနေ့ ယောဂီအားလုံးဟာ သူ့သေကို ပကတိမျက်စိနဲ့တော့ လူတိုင်းမြင်ဖူးကြပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် မသေဖူးတဲ့အိမ်မရှိ၊ အိမ်တိုင်းမှာ သေဖူးကြတယ်။ မသေဖူးတဲ့ရွာမရှိ၊ ရွာတိုင်းမှာ သေဖူးကြတယ်။ မသေဖူးတဲ့မြို့မရှိ၊ မြို့တိုင်းမှာ သေဖူးကြတယ်။ ကမ္ဘာနှင့်အဝန်းမှာ အချိန်တိုင်း သေနေကြတာပဲ။

မရကသုံးမျိုး

အဲဒီသေခြင်းသဘောကို ပါဠိလို "မရက" လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီမရကဟာ (၁) အဒ္ဓါမရက၊ (၂) သန္တတိမရက၊ (၃) ခဏိကမရက ရယ်လို့ သုံးမျိုးရှိပါတယ်။

အဒ္ဓါမရက

အဲဒီသုံးမျိုးထဲက အဒ္ဓါမရကဆိုတာ လောကမှာ ပြောပြောနေကြတဲ့ "မောင်ဖြူတော့ သေသွားပြီ၊ မပြုံးတော့ အနိစ္စရောက်သွားပြီ၊ ဦးချိုဖြင့် ကွယ်လွန်သွားရှာပြီ" လို့ဆိုတဲ့ သေခြင်းမျိုးပါပဲ။ လောက

လူသားတွေဟာ မွေးလာတဲ့အချိန်ကစပြီး ပညာတွေသင် အိမ်ထောင်ပြု သားသမီးတွေရ စီးပွားရေးတွေ အဆင်ပြေပြီး တိုက်တွေ ကားတွေနဲ့ ဖြစ်လာကြတယ်။ မကြာမီမှာပဲ အဲဒီသားမယား ချစ်သူ ခင်သူအားလုံးနဲ့ ရွဲရွာ စီးပွားဥစ္စာတွေ မျက်နှာလွှဲပြီး သေပွဲဝင်ကြရတာချည်းပါပဲ။ အဲဒီသေခြင်းမျိုးကို အခွါမရကလို့ ခေါ်တယ်။ ဒါလည်းပဲ သေခြင်းတစ်မျိုးပါပဲ။ ဒီသေခြင်းဆိုတာကတော့ လူတိုင်းသိ လူတိုင်းသဘောပေါက် သတ္တဝါတိုင်းမြင်တဲ့ သေခြင်းပေါ့။

သန္တတိမရက

နံပါတ် (၂) ဖြစ်တဲ့ "သန္တတိမရက" ဆိုတာကတော့ အမျိုးတူ ရုပ်ဖြစ်စဉ်ကြီးတစ်ခု၊ အမျိုးတူနာမ်ဖြစ်စဉ်ကြီးတစ်ခု၊ အမျိုးတူ ရုပ်နာမ်အစဉ်ကြီးတွေ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့သဘော၊ ကုန်ကုန်သွားတဲ့သဘောပါပဲ။ အများသိအောင်ပြောရရင် နေပူထဲ သွားလို့ ပူအိုက်နေတဲ့ ရုပ်ခန္ဓာအစဉ်ကြီးဟာ အနိပ်ထဲဝင်လိုက်တဲ့ အခါ အဲဒီအပူရုပ် အစဉ်ကြီးချုပ်ငြိမ်းပြီး အေးချမ်းသွားတာမျိုး၊ အလွန်အေးနေတဲ့အချိန် ချမ်းတုန်နေတဲ့ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်အစဉ်ကြီးဟာ အပူငွေ့ပေးလိုက်လို့ အအေးရုပ်အစဉ်ကြီး ချုပ်ပျောက်ငြိမ်းသွားပြီး နွေးလာတာမျိုးပေါ့။ နာမ်မှာလည်း ဒီလိုပါပဲ။ လိုချင်စိတ်အစဉ်ကြီး တစ်ခု ဖြစ်နေပြီး မကြာမီ အဲဒီလိုချင်စိတ်တွေ မရှိတော့တာမျိုး၊ စိတ်ဆိုးတဲ့စိတ်အစဉ်တွေ အကြာကြီးဖြစ်နေပြီး စိတ်ဆိုးပြေပျောက်သွားတာမျိုးပေါ့။ ဒီသဘောတရားအားလုံးကို "သန္တတိမရက" လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ယောဂီသူတော်စင်တို့အနေနဲ့ ပြောရရင် တရားမှတ်နေခိုက် ပူမှုသဘောတရားဖြစ်ပေါ်လာလို့ "ပူတယ် ပူတယ်" လို့ မှတ်လိုက်

တာ ခဏနေ အဲဒီပူတဲ့သဘော၊ ပူတဲ့ရုပ်အစဉ်ကြီး တဖြည်းဖြည်း ပျောက်ပျောက်သွားတာမျိုး၊ တစ်ခါတစ်ရံ ဟိုနားဒီနားမှ နာမှုဖြစ်ပေါ်လာလို့ “နာတယ် နာတယ်” လို့ ရှုလိုက်တယ်။ ရှုဖန်များတော့ နာမ်သဘောပျောက်သွားတာမျိုး၊ စိတ်မှာလည်း ထို့အတူပေါ့။ လိုချင်တဲ့ စိတ်တွေ ဖြစ်လို့ “လိုချင်တယ် နှစ်သက်တယ်” လို့ ရှုလိုက်ရင် အဲဒီလိုချင်တဲ့စိတ်အစဉ် ပျောက်သွားတာမျိုး၊ စိတ်ဆိုးစိတ်ပျက်တဲ့အခါ “စိတ်ဆိုးတယ် စိတ်ပျက်တယ်” လို့ ရှုလိုက်ရင်ပဲ အဲဒီစိတ်ဆိုးတဲ့ စိတ်အစဉ် ပျောက်ပျောက်သွားတာမျိုး၊ အခုပြောခဲ့သလို အမျိုးတူ ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်ကြီးတွေ တစ်ရပြီးတစ်ခု ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ သဘော၊ သေသေပြီးသွားတဲ့သဘောကို “သန္တတိမရဏ” လို့ ခေါ်တယ်။

ခဏိကမရဏ

နံပါတ် (၃) ဖြစ်တဲ့ “ခဏိကမရဏ” သဘောကတော့ တစ်စက္ကန့်အတွင်းမှာပဲ ရုပ်ပေါင်းကုဋေငါးထောင်ကျော်၊ နာမ်ပေါင်းကုဋေတစ်သိန်းမက ချုပ်ပျောက်ပျက်စီး သေသေပြီးနေတဲ့သေခြင်းကို “ခဏိကမရဏ” လို့ ခေါ်ပါတယ်။ စာလိုပြောရင်တော့ ဥပါဒ်၊ ဋီ၊ ဘင် ခဏငယ်သုံးချက်စေ့တိုင်း ချုပ်ပျောက် ချုပ်ပျောက်သွားတဲ့ သဘောပါပဲ။ ယောဂီတို့အသိအနေနဲ့ ပြောရင်တော့ ရုပ်ကို ရှုမှတ် ရှုမှတ်၊ စိတ်ကို ရှုမှတ် ရှုမှတ်၊ မှတ်လိုက်တိုင်း မှတ်လိုက်တိုင်း တဖွားဖွားနဲ့ အများကြီးပျက်ပျက်သွားတယ်လို့ သိရတဲ့အပျက်မျိုး အသေမျိုးပါပဲ။ ဒီအသေမျိုးကိုတော့ “ခဏိကမရဏ” လို့ ခေါ်ပါတယ်။

သူ့သေက ဟောတဲ့တရား

အဲဒီ မရကသုံးမျိုးထဲက အခွါမရက အသေနဲ့ သေပြီး နှစ်ရက် သုံးရက်ကြာလို့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးတစ်ခုလုံး ပုပ်ပွရောင်ဖူးပြီး ပြည်တစ်စုံ ပေါက်ကွဲယိုစီးနေတဲ့ အလောင်းကောင်၊ ပိုးလောက်တွေ တဖွားဖွား ထွက်နေတဲ့ အလောင်းကောင်၊ အပုပ်နဲ့တထောင်းထောင်းထနေတဲ့ အလောင်းကောင်ကြီးက သူနဲ့တွေ့တဲ့ကြိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းကို တရား ဟောပြီးတော့နေတယ်။ တရားပြပြီးတော့နေတယ်။ ဘယ်လိုတရား ပြနေသလဲဆိုရင် -

သူ့သေကြီးက မြတ်ဓမ္မ ဟောပြောတွေ့တိုင်းသာ၊
ငါသေသလိုပဲ သင်တို့လည်း သေမြဲဓမ္မတာ၊
မသေခင်က ကုသလ ပြုကြဖန်ခါခါ၊
သေဘေးလွတ်ရေး မျှော်ထောက်တွေ့ မနေကျင့်ကြပါ။

ယောဂီတို့ သတိနဲ့နားထောင်ကြပါ။

အို သူတော်စင်တို့၊ သင်တို့ဟာ ခုလိုအသက်ရှင်စဉ် ဘယ်လို ပဲ သွားလာလှုပ်ရှား ပျော်ပါးစရာအာရုံတွေနဲ့ ပျော်ပါး၊ မော်ကြွားစရာ ပစ္စည်းဥစ္စာအခြေအရံတွေနဲ့ မော်ကြွားနေနိုင်ကြပေမယ့် တစ်နေ့ တော့ ငိုလိုသေကြရမှာပဲ။ မြေကြီးလက်ခတ်တာကမှ လွဲရင်လွဲလိမ့် ဦးမယ်။ မွေးလာ ဖြစ်လာပြီဆိုမှတော့ သေကြရ ပျက်ကြရမှာ သေ ချာပါတယ်။ အဲဒီလိုသေခါမှ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ကို ပြုလို့မဖြစ်နိုင်တော့ပါ။

ဒါကြောင့် သေရမှာကြောက်ကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ မသေချင်ကြ တဲ့သူတွေ မသေခင်ကြိုတင်ပြီး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို များများပြု

ကြပါ။ ကုသိုလ်တရားကမှ သေခြင်းဘေးက လွတ်မြောက်အောင် ထောက်ပံ့မယ်၊ ကူညီမယ်၊ ကျေးဇူးပြုမယ်လို့ သူသေကြီးက တရားဟောနေတယ်။ ဘယ်လိုပင် သူသေကြီးက အခုလိုတရားဟောနေပေမယ့် သတိကင်းပေါ့ မေ့လျော့နေကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေအနေနဲ့ သူသေကြီးက ဟောနေတဲ့တရားကို မမြင်မကြားနိုင်ကြပါ။ သတိရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် သတိယှဉ်တဲ့သူတော်စင်ကသာ သူသေဟောတဲ့ တရားကို ကြားနိုင်၊ သူသေပြတဲ့တရားကို မြင်နိုင်ပါတယ်။

အရှင်လတ်လတ်သေသူ

သတိကင်းပေါ့ မေ့မေ့လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့ဆဆနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သေနေတဲ့သူတွေလို ဘုရားရှင်မိန့်တော်မူပါတယ်။ အသက်နဲ့ခန္ဓာ အိုးစားကွဲပြီး သေပွဲဝင်တဲ့အသေမျိုး မဟုတ်သေးလို့ လောကအနေနဲ့တော့ အသက်ရှိနေ အသက်ရှင်နေပါသေးတယ်။ တရားသဘောအနေနဲ့တော့ ဒါန သီလ ဘာဝနာတရားတို့ကို ပြုလုပ်အားထုတ်ဖို့ သတိမရဘဲ မေ့နေတဲ့အတွက်ကြောင့် “အရှင်လတ်လတ် သေနေတဲ့လူ” လို့ မြတ်ဗုဒ္ဓက ဟောတော်မူတာပါ။ သိသာအောင် ပြောပြရရင် လောကမှာ အသက်မရှိတဲ့ သူသေကောင်ကြီးဟာ ဒီအချိန်ဟာ ငှက်အတွက် ဆွမ်းလောင်းရမယ့်အချိန်၊ ဒီအချိန်ဟာ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလ ဆောက်တည်ရမယ့်အချိန်၊ ဒီအချိန်ဟာ ဖြင့် ဘုရားဝတ်ပြုရမယ့်အချိန်၊ မေတ္တာပွားရမယ့်အချိန်၊ ဝိပဿနာပွားရမယ့်အချိန်လို့ သတိမရတော့ပါဘူး။ ဒီလိုပါပဲ သတိကင်းပြီး မေ့လျော့နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များဟာလည်း ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို ပြုလုပ်အားထုတ်ဖို့ လုံးဝသတိမရတော့ပါ။

ဒါကြောင့် မေ့လျော့နေသူကို "အရှင်လတ်လတ်သေသူ" လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ယောဂီတို့ထဲမှာရော အရှင်လတ်လတ်သေတဲ့ ယောဂီ ဘယ်နှယောက်ရှိသလဲ။ မရှိပါဘုရား။ အရှင်လတ်လတ် မသေချင် ကြန့်နော်။ မှန်ပါဘုရား။

ဘဝက တန်ဖိုးရှိသော်လည်း လူက အဖိုးမတန်ပါ

နတ်တမန်လို့ခေါ်တဲ့ သူအို သူနာ သူသေတွေက ဘယ်လိုပင် တရားပြုပြီးတော့နေလည်း သတိကင်းပေါ့ မေ့လျော့နေကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် များဟာ နတ်တမန်တွေပြတဲ့တရားကို မမြင်ကြ မကြားကြပါ။ နတ် တမန်တွေပြတဲ့တရားကို မမြင်မကြားကြတော့ ကုသိုလ်ပြုလုပ်ဖို့ သတိမရကြပါ။ သတိမရတော့ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ကောင်း မှုတွေကို မပြုမလုပ်ကြပါ။ ကုသိုလ်မပြုလုပ်ဘဲ မေ့မေ့လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့ဆဆနဲ့ပဲနေကြ ပျော်ပျော်ပါးပါးနဲ့ပဲ အချိန်ဖြုန်းနေကြတာဟာ သိပ်ဝမ်းနည်းစရာကောင်းပါတယ်။ ရရှိလာတဲ့လူ့ဘဝကို တန်ဖိုးရှိရှိ အသုံးမချနိုင်ကြရှာပါဘူး။ အမှန်မှာ ရလာတဲ့ဘဝကလေးကတော့ ရှေးကုသိုလ်ကံပါရမီတွေကြောင့် ရလာတာဖြစ်တော့ တန်ဖိုးကြီးတဲ့ ကောင်းတဲ့ဘဝပါပဲ။

ဘဝက မြင့်မြတ်ကောင်းမွန်ပေမယ့် သတိကင်းပေါ့ မေ့လျော့ ကာ အကုသိုလ်ဒုစရိုက်တရားတွေကိုပဲ ပြုလုပ်နေတဲ့အတွက် ကြောင့် လူကတော့ မမြင့်မြတ်ပါ။ အဖိုးမတန်ပါ။ ဒါကြောင့် ဒီပုဂ္ဂိုလ် များ သေတဲ့အခါ အပါယ်လေးပါးရောက်ကြရပါတယ်။

လူ့ဘဝကနေပြီး အပါယ်လေးပါးရောက်သွားရင် လူဖြစ်ရှုံးပြီ ပေါ့။ တကယ်လို့သာ လူပြန်ဖြစ်တယ်ဆိုရင်တော့ မမြတ်ပေမယ့် အရင်းတော့ ရသေးတယ်။ နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည် နိဗ္ဗာန်ရောက်ရင်

တော့ လူဖြစ်ရကျိုးနပ်တယ်၊ မြတ်တယ်လို့ ဆိုရမယ်။ ဒီတော့ အရှုံး ပေးကြမလား၊ အနိုင်ယူကြမလား။ အနိုင်ယူပုံမယ်ဘုရား။

ပါးစပ်နဲ့အနိုင်ယူတာမျိုးတော့ မဖြစ်ကြပါစေနဲ့။ အလုပ်ပါမှ အဟုတ်နိုင်ပါတယ်။ ရှေးက ဒု၊ သ၊ န၊ သော ဆိုတဲ့ သူဌေးသားလေး ယောက်လို သတိကင်းပေါ့မေ့လျော့ကာ အကုသိုလ်တွေ ပြုလုပ်ပြီး အပါယ်ငရဲကျခဲ့ရင် နှစ်ရှည်လများ အပါယ်ငရဲခံကြရလို့ စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးနေကြရလိမ့်မယ်။ အပါယ်ငရဲကျပြီဆိုရင် မိမိပြုခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကံတွေ အရှိန်သတ္တိကုန်မှပဲ အဲဒီအပါယ်ငရဲက လွတ် မြောက်ပါတယ်။ ပြုခဲ့တဲ့အကုသိုလ်ကံသတ္တိ အရှိန်မကုန်သရွေ့ တော့ ဘယ်လောက်ပဲဆင်းရဲပေမယ့် သေတယ်လွတ်တယ်ဆိုတာ မရှိပါဘူး။ ငရဲသားရဲ့ သက်တမ်းဟာ “အကုသိုလ်ကံ” ပဲ။ ဒီတော့ သတိတရားထားကြလို့ ကုသိုလ်တရားပွားများကြဖို့ သိပ်အရေးကြီး ပါတယ်။ ဒါမှပဲ ဒီအပါယ်ငရဲက လွတ်မြောက်ပြီး ချမ်းသာကြမယ်။

အနိစ္စမနဲ့ သောဏက

သတိရှိလာပြီဆိုရင်တော့ သူအို သူနာ သူသေဆိုတဲ့ သက်ရှိ လောကက ပြတဲ့တရားရော၊ သက်မဲ့လောကက ပြတဲ့တရားတွေကို ပါ မြင်ကြတယ်။ သတိရှိလို့မို့ ညှိုးနွမ်းလာတဲ့ ကြာပန်း၊ ကြွေကျလာ တဲ့ သစ်ရွက်၊ စီးဆင်းနေတဲ့ရေ၊ လောင်နေတဲ့မီး စသည် စသည်တို့ ကို မြင်ရုံနဲ့ပဲ မေ့သံဝေဂတွေဖြစ်လို့ အဲဒီ မေ့သံဝေဂကတစ်ဆင့် ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ်တက်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ကုန်ဆုံးတော့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သွားကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှေးက မြောက်မြား စွာ ရှိခဲ့ကြောင်း ကျမ်းဂန်မှာ တွေ့သိရပါတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲက

ယောဂီများနဲ့ အသင့်လျော်ဆုံးဖြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အကြောင်းအရာ တစ်ခုကိုပြောပြချင်ပါတယ်။

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ဘဝတစ်ခုက ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှာ ရှင် ဘုရင်ရဲ့သားတော်တစ်ပါး ဖြစ်ခဲ့ဖူးသတဲ့။ အလောင်းတော်ရဲ့အမည် ကို 'အရိန္ဒမ' လို့ အမည်ပေးထားတယ်။ မင်းသားလေးကို ဖွားမြင်တဲ့ အချိန်မှာပဲ ပုရောဟိတ်ကြီးမှာလည်း သားတော်လေးတစ်ယောက် ဖွားမြင်လာသတဲ့။ ပုရောဟိတ်ကြီးရဲ့သားအမည်ကိုတော့ "သော ကက" လို့ အမည်ပေးထားသတဲ့။

သူငယ်ချင်း

မွေးဖွားတဲ့အခါမှာ တစ်ချိန်တည်းမွေးဖွားသလိုပဲ ကြီးပြင်းလာ တဲ့အခါမှာလည်း အတူစား အတူသွား အတူအိပ် အတူနေကြသတဲ့။ ဒါကိုပါဠိလို "သဟာယ" လို့ခေါ်တယ်။ မြန်မာပြန်တော့ "သူငယ်ချင်း" လို့ပြန်ကြတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ ချမ်းသာဆင်းရဲ ဒွန်တွဲပြီး စံစား စံစားလေ့ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ငါးကြင်းရ အတူတူ၊ ငါးခုရတော့ ခွဲခြား ခွဲခြား မဟုတ်ဘူးပေါ့။ အေးအတူပူအမျှ စံစားလေ့ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေပေါ့။

သူတို့သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် ဒီလိုနဲ့ ကြီးပြင်းလာကြရာ ဆယ့်ငါး ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်ရောက်တဲ့အခါ တက္ကသိုလ်ပြည်ကို တက္ကသိုလ်ပညာများ သွားရောက်သင်ကြားကြတယ်။ တက္ကသိုလ် ပြည်ဟာ ယူဇနာ ၁၂၀ ဝေးတယ်။ ကြားမှာရှိတဲ့ ဗာရာဏသီမြို့ကို ကျော်ဖြတ်သွားရတယ်။ ပညာအတော်စုံလို့ မိဘရပ်ထံပြန်မယ်ဆို ပြီး ပြန်အလာ လမ်းခုလတ်မှာရှိတဲ့ ဗာရာဏသီမြို့ကြီးကို ရောက် လာကြသတဲ့။ ရောက်တော့ မြို့အနီးမှာရှိတဲ့ မင်းဥယျာဉ်ထဲဝင်ပြီး အနားယူကြ အိပ်ကြတယ်။ အနားယူရင်း တိုင်ပင်စဉ်းစားကြသတဲ့။

“တို့များ ရောက်တုန်းရောက်ခိုက် ဒေသန္တရဗဟုသုတအနေနဲ့ ဟော
ဒီ ဗာရာဏသီမြို့ထဲကို လှည့်လည်လေ့လာရအောင်” လို့ဆိုပြီး လှည့်
လည် ကြည့်ရှုလေ့လာကြသတဲ့။

သူတို့လှည့်လည်ကြည့်ရှုတဲ့အချိန်မှာပဲ ဗာရာဏသီမြို့ထဲက
ပုဂ္ဂားအိမ်တစ်အိမ်မှာ မန္တန်ရွတ်ဖတ်ပွဲတစ်ပွဲ ကျင်းပပြီးနေသတဲ့။
သူတို့နှစ်ယောက်ကို မြင်လိုက်ရင်ပဲ ပညာရှိ လူတော်လူကောင်းတွေ
အနေနဲ့ အဲဒီပွဲမှာ ပုဂ္ဂားမန္တန်ရွတ်ရန် ပင့်ဖိတ်ကြသတဲ့။ အဲဒီလို ပင့်
ဖိတ်ပြီး မင်းသားများထိုင်ဖို့ရန် နေရာခင်းပေးကြသတဲ့။ ခင်းကျင်း
ပေးကြတဲ့အခါ ဘုရားအလောင်းအရိန္ဒမမင်းသားထိုင်ဖို့ရန်အတွက်
ဖွေးဖွေးဖြူဖြူတဲ့ကမ္မလာလေးကို ခင်းပြီးပေးသတဲ့။ သောဏကကသတို့
သား ထိုင်ဖို့ရန်အခင်းကတော့ နီမြန်းတဲ့ကမ္မလာလေးကို ခင်းပေး
လိုက်ကြသတဲ့။ ဘုရားလောင်းကတော့ အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ပဲ ထိုင်လိုက်
ဟန်တူပါတယ်။

ပုရောဟိတ်ရဲ့သား သောဏကကသတို့သားကတော့ ဒီအခင်း
နှစ်မျိုးကို ကြည့်ပြီး အတိတ်ကောက်လိုက်သတဲ့။ အရိန္ဒမမင်းသား
အတွက် ဖြူဖွေးတဲ့ဒီကမ္မလာလေးကို ခင်းပေးတာ ထောက်သော
အားဖြင့် ဒီနေ့ပဲ အရိန္ဒမမင်းသားဟာ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ ငါ
အတွက် နီမြန်းတဲ့ဒီကမ္မလာလေးကိုခင်းပေးတာထောက်သောအား
ဖြင့် ငါလည်း ယနေ့ပဲ စစ်သူကြီးဖြစ်မယ်။ စစ်သူကြီးဖြစ်ရင် တိုင်းရေး
ပြည်ရေးကိစ္စ၊ တိုက်ရေးခိုက်ရေးကိစ္စတွေနဲ့ အချိန်ကုန်ရတော့မယ်။
ကုသိုလ်ရေးကို ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်း အချိန်များများပြုလုပ်ခွင့်
ရမှာမဟုတ်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ငါစစ်သူကြီးတော့မလုပ်ချင်ဘူးလို့
တွေးပြီး မန္တန်ရွတ်ပွဲဝင်ပြီး မန္တန်ရွတ်ဖတ်ကြသတဲ့။ ရွတ်ပြီး မောမော

ပန်းပန်းနဲ့ မင်းဥယျာဉ်ထဲရှိ ကျောက်ဖျာကြီးပေါ် အနားယူကြတယ်။ ဒီအခါ အရိန္ဒမသတို့သားကတော့ မောမောပန်းပန်းနဲ့ လှဲချလိုက်တာ အိပ်ပျော်သွားသတဲ့။ သောဏကသတို့သားလေးကတော့ မအိပ်ဘဲ အနားကထိုင်ပြီး အရိန္ဒမမင်းသားကို စောင့်ရှောက်နေတယ်။

အရိန္ဒမမင်းသား ရှင်ဘုရင်ဖြစ်

အဲဒီနေ့ အဲဒီအချိန်ဟာ ဗာရာဏသီပြည့်ရှင် ဘုရင်မင်းမြတ်ကြီး နတ်ရွာစံလို့ ခုနစ်ရက်မြောက်တဲ့နေ့ ဖြစ်ပါသတဲ့။ ဗာရာဏသီမင်းကြီးမှာလည်း ထီးမွေနှန်းမွေ ဆက်လက်ခံယူမယ့် သားကမရှိ။ ဒီတော့ များတွေမတ်တွေ၊ ပုဏ္ဏားညို ပုဏ္ဏားဖြူတွေအားလုံး တိုင်ပင်ကြတယ်။ “တို့များ မင်းလောင်းရှာမှဖြစ်မယ်၊ ယနေ့ ဘုရင်မင်းကြီး နတ်ရွာစံတာ ခုနစ်ရက်တောင် ရှိခဲ့ပြီ၊ ရှာလို့တွေ့ရင် မင်းမြှောက်မယ်” ဆိုပြီး မင်းမြှောက်တန်ဆာငါးပါးကို မင်္ဂလာဗုတ်သွင်းရထားပေါ် တင်ပြီး မင်းလောင်းရှာထွက်ကြသတဲ့။

အဲဒီလို မင်းလောင်းရှာထွက်တဲ့အခါ အဲဒီမင်္ဂလာရထားကြီးဟာ ဗာရာဏသီမြို့တစ်မြို့လုံးကို ကျော်ဖြတ်သွားသတဲ့။ ဘယ်ပုဏ္ဏားဘယ်အမတ်အိမ်မှ မဝင်ဘူး။ ပုဏ္ဏားတွေ များမတ်တွေကတော့ သူ့အိမ်ဝင်လေမလား၊ ငါ့အိမ်ရပ်လေမလားလို့ ရင်တမမ လည်တမော့မော့နဲ့ပေါ့။ လမ်းဆုံလမ်းခွ လမ်းမလမ်းသွယ် အကုန်လုံးကျော်ဖြတ်ပြီးတော့ အရှေ့တံခါးပေါက်ကနေထွက်ပြီး ခုနက အရိန္ဒမမင်းသားအိပ်နေတဲ့ကျောက်ဖျာရှိရာကို ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်းသွားသတဲ့။ ဒါကို အနားမှာထိုင်နေတဲ့ သောဏကသတို့သားက အဝေးကပဲ လှမ်းမြင်လိုက်ပါသတဲ့။ ဒီလိုသိမြင်တော့ “ငါအတိတ်ကောက်ခဲ့တာ

မှန်ပြီ၊ ကြည့်စမ်း ဖုတ်သွင်းရထားကြီး လာနေပြီ၊ အရိန္ဒမကို မင်း မြောက်ကြတော့မယ်၊ သူရှင်ဘုရင်ဖြစ်ရင် ငါ့ကိုလဲ စစ်သူကြီးရာထူး ပေးမှာ သေချာပြီ၊ ငါတော့ စောစီးက ရှောင်တိမ်းနေမှပဲ” ဆိုတဲ့အကြံ နဲ့ အနားရှိ ချုံထဲဝင်ပြီး တိမ်းရှောင်ပုန်းအောင်းနေလိုက်သတဲ့။ ဒါနဲ့ လိုရင်းပြောကြပါစို့၊ အရိန္ဒမမင်းသား ရှင်ဘုရင်ဖြစ်သွားသတဲ့။

အင်ကြင်းရွက်က တရားပြ

ဖုတ်သွင်းရထားကြီးလည်း ဗာရာဏသီမြို့ထဲ ဝင်သွားရော ချုံ ထဲမှာ တိမ်းရှောင်နေတဲ့ သောဏကသတို့သားဟာ ပုန်းအောင်း တိမ်းရှောင်နေရာက ထွက်လာပြီး အရိန္ဒမမင်းသား အိပ်ခဲ့တဲ့ ကျောက်ဖျားကြီးပေါ်မှာ ထိုင်လိုက်သတဲ့။ ထိုင်လို့မကြာခင်မှာပဲ အနားရှိ အင်ကြင်းပင်ကြီးပေါ်က အင်ကြင်းရွက်တွေဟာ တဖြူးဖြူး တိုက်နေတဲ့ လေထဲမှာ ဝဲကာလွင့်ကာနဲ့ တဖြတ်ဖြတ်ကြွေကျလာ သတဲ့။

ဒီမြင်ကွင်းကို သောဏကသတို့သားမြင်လိုက်တယ်ဆိုရင်ပဲ သူ့ဉာဏ်ထဲမှာ ဓမ္မသံဝေဂတွေ ဖြစ်ပေါ်လာသတဲ့။ ဘယ်လို ဓမ္မ သံဝေဂ ဖြစ်ပေါ်လာသလဲဆိုရင် ကြွေကျနေတဲ့ ဒီအင်ကြင်းရွက် ကလေးတွေဟာ ဟိုလွန်ခဲ့တဲ့ ကဆုန် နယုန်အချိန်ကဆိုရင် အမိ အင်ကြင်းပင်ကြီးပေါ်မှာ နီနီထွေးထွေးလေးတွေ ဖူးလို့ညွန့်လို့ ဝေဆာလှပလို့နေခဲ့ကြမှာပဲ။ ဒီလိုနဲ့ ဝါဆိုဝါခေါင်လောက်ရောက်လို့ မိုးက မပြတ်ရွာ၊ ရာသီဥတုက အေးမြလာတော့ အမိအင်ကြင်းပင် ကြီးပေါ်မှာ ညှိနှိုင်းအုံ့ဆိုင်းလာလို့ လောကကြီးကို လှပမှုနဲ့ တန်ဆာ ဆင်ထားသလို အစွမ်းကုန်လှပတင့်တယ်ခဲ့ကြမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ ယခုလို တပေါင်းတန်ရူးရာသီရောက်လာတော့ မြောက်လေလေးက တဖြူး

ဖြူးတိုက်လာ၊ နွေလေပူလေးက တရိုက်ရိုက်ဟပ်လာဆိုတော့ အညှာ ရင်းမှာ ရေငွေ့တွေ ခန်းခြောက်လို့ မြေတလင်းမှာ တဖြတ်ဖြတ်ကြွေ ဆင်းနေကြပါလား။ ဪ... အနိစ္စ မမြဲပါဟကားလို့ မေ့သံဝေဂတွေ ဖြစ်ပွားနေသတဲ့။

ဒီနေရာမှာ ယောဂီများကို မေးပါဦးမယ်။ သောဏက သတို့ သားဟာ အင်ကြင်းရွက်တွေကြွေကျတာကို မြင်တာနဲ့ပဲ ဒီလို မေ့ သံဝေဂတွေ ဘာကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာပါသလဲယောဂီတို့။ သတိယှဉ် လို့ပါဘုရား။ မှန်ပါတယ်။ ဒီမြင်ကွင်းမျိုးကို အခြားသူများလည်း မြင် ဖူးကြမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ မြင်တဲ့သူတိုင်း ဒီလိုမေ့သံဝေဂတွေ မဖြစ်ကြပါ။ ဘာကြောင့်မဖြစ်ကြပါသလဲ မေးရင် သတိမယှဉ် သတိမထားကြ လို့ပါ။

သူတို့ရဲ့အမြင်က ပကတိမျက်စိနဲ့သာ မြင်ကြတယ်။ ဉာဏ် မျက်စိနဲ့ မမြင်ကြပါဘူး။ ဒီလိုလည်း ပြောနိုင်ပါတယ်။ သတိလည်းရှိ ဉာဏ်အမြင်နဲ့လည်း ပြည့်စုံတဲ့ သောဏကသတို့သားကတော့ အပြင်ဗဟိဒ္ဓ အင်ကြင်းရွက်ကလေးတွေ ကြွေတာကို မြင်ရာက မေ့ သံဝေဂရပြီး အဲဒီ မေ့သံဝေဂကမှ တစ်ဆင့်တက်ကာ အတွင်း အဇ္ဈတ္တလို့ခေါ်တဲ့ မိမိခန္ဓာကိုယ်ထဲအထိ ဉာဏ်က သက်ရောက်လာ သတဲ့။ မိမိသန္တာန်သက်ရောက်လာတဲ့ အဲဒီဉာဏ်နဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို စူး စိုက်ရှုလိုက်တော့ သူ့ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာလည်း မမြဲမှုအနိစ္စသဘော တွေကို တွေ့ရသတဲ့။ တွေ့တော့ “ဪ... အပြင်လောကကြီးသာ ဖြစ်ပျက်ပြောင်းလဲပြီး အနိစ္စရောက်နေကြတာ မဟုတ်ပါလား။ အမှန် တကယ်တော့ ငါ့ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာလည်း ရုပ်နာမ်တရားအားလုံး ဟာ ဖြစ်ပျက် ပေါ်ပျောက်နေကြပါတကား။ ပြောင်းလဲနေကြပါ

တကား။ လောကကြီးမှာ တည်တံ့ခိုင်မြဲနေတာ ဘာတစ်ခုမှမရှိပါလား။ လို့ အနိစ္စသဘောကို ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်နဲ့ သိမြင်သဘောပေါက်ခဲ့တယ်။ ဒီဉာဏ်မျိုးကို "ဘာဝနာမယဉာဏ်" လို့ ခေါ်တယ်။

ဉာဏ်သုံးမျိုး

- ဉာဏ်ဟာ သုံးမျိုးရှိပါတယ်ယောဂီတို့။ အဲဒီဉာဏ်သုံးမျိုးဟာ -
- ၁။ သုတမယဉာဏ် - ကြားသိဉာဏ်
- ၂။ စိန္တာမယဉာဏ် - တွေးသိဉာဏ်နဲ့
- ၃။ ဘာဝနာမယဉာဏ် - ပွားသိဉာဏ်များပါပဲ။

(၁) သုတမယဉာဏ်ဆိုတာ ကြားလို့သိတဲ့ ဉာဏ်ကို ခေါ်တယ်။ သူများဟောလို့ပြောလို့ဖြစ်စေ၊ မိမိကိုယ်တိုင် စာပေကြည့်ရှုလေ့လာလို့ဖြစ်စေ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အသိဉာဏ်ပေါ့။

(၂) စိန္တာမယဉာဏ်ဆိုတာ ကြံစည်လို့သိတဲ့ဉာဏ်ကို ခေါ်ပါတယ်။ သူများ ဟောလို့ပြောလို့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ဉာဏ်မျိုးမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင်တွေးခေါ်စဉ်းစား စိတ်ကူးရာက ဖြစ်ပေါ်ရရှိလာတဲ့ အသိဉာဏ်ဖြစ်ပါတယ်။

(၃) ဘာဝနာမယဉာဏ်ကတော့ လူ့ပြောသူပြောနဲ့ သိတဲ့ အသိလည်း မဟုတ်၊ ကိုယ်တိုင်တွေးခေါ်စဉ်းစားဆင်ခြင်ရုံသက်သက်နဲ့ သိတဲ့အသိမျိုးလည်းမဟုတ်၊ ကိုယ်တိုင်အကျင့်မှန်ကို လက်တွေ့ကျင့်ကြံပွားများအားထုတ်လို့ ဖြစ်ပေါ်ရရှိလာတဲ့ အသိဉာဏ်မျိုးဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေ့ ယောဂီသူတော်စင်များ ရှုမှတ်ပွားများလို့ ခန္ဓာအရှိကို ဉာဏ်နဲ့ ရှုသိလိုက်တဲ့အခါ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အသိမျိုးပါပဲ။ ဒါကိုထင်ရှား

အောင် ပြောပြရရင် မိမိခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ပူမှုသဘောလေးတွေ ပေါ်လာလို့ “ပူတယ်ပူတယ်” လို့ ထပ်ကာထပ်ကာ ရှုလိုက်၊ မကြာမီပဲ ပျောက်သွားတယ်လို့ သိတဲ့အသိမျိုး၊ အေးတဲ့သဘောလေးတွေဖြစ်၊ တောင့်တင်းမှု ထုံကျင်မှု ရွေ့လျားမှုသဘောလေးတွေ ပေါ်လာလို့ ရှုမှတ်လိုက်ပြန်၊ မကြာခင် ချုပ်ပျောက်သွားတယ်လို့ သိတဲ့အသိမျိုး။ စဉ်းစားစိတ်၊ စိတ်ကူးစိတ်၊ လုံ့လစိတ်၊ စိတ်ဆိုးစိတ် စတဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာပြန်လို့ “စဉ်းစားတယ် စဉ်းစားတယ်” စသည်ဖြင့် ရှုလိုက်တယ်။ ခဏပဲ ပျောက်သွားတယ်လို့ သိမြင်လာတဲ့အသိဉာဏ်မျိုးပါပဲ။ ကိုယ်တိုင်ပွားလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ သိမြင်လာတဲ့ဉာဏ်ပေါ့။ ဒီဉာဏ်ကို “ဘာဝနာမယဉာဏ်” လို့ ခေါ်ပါတယ်။

သောဏက ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်

ခု သောဏကသတို့သားရဲ့ သန္တာန်မှာ ပထမပိုင်းဖြစ်ပေါ်ခဲ့တဲ့ ဉာဏ်ကတော့ “စိန္တာမယဉာဏ်” ပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အင်ကြင်းပင်ပေါ်က ကြွေကျလာတဲ့ သစ်ရွက်လေးတွေကို ကြည့်ရင်း ရှုရင်းက မမြဲတဲ့သဘောကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိရာက ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အသိဉာဏ်ဖြစ်လို့ပါပဲ။ အဲဒီစိန္တာမယဉာဏ်က တစ်ဆင့်တက်ပြီး မိမိရဲ့ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားများကို ဉာဏ်နဲ့စူးစိုက်ကြည့်လိုက်တော့ မိမိခန္ဓာထဲမှာလည်းပဲ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားများဟာ ပေါ်ပြီး ပျောက်၊ ဖြစ်ပြီးပျက်နဲ့ အမြဲမပြတ်တရစပ် ဖြစ်ပျက်ပြောင်းလဲနေတဲ့ အနိစ္စသဘောကို သိလာတယ်။ ဒီအသိဉာဏ်ကျတော့ “ဘာဝနာမယဉာဏ်” အဆင့် ရောက်လာပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ဆက်လက်ရှုပွားလိုက်တာ မဂ်လေးတန် ဖိုလ်လေးတန်ရလို့ အဲဒီကျောက်ဖျားကြီးပေါ်မှာပဲ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတစ်ဆူ ဖြစ်သွားသတဲ့။

သူ့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်မှာလည်း လူဝတ် လူသဏ္ဍာန်ပျောက်ပြီး ရဟန်းဝတ် ရဟန်းအသွင် ဖြစ်ပေါ်လာသတဲ့။ ဒါကိုသိတော့ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ်တို့နဲ့ သင့်လျော်လျောက်ပတ်တဲ့ ဟိမဝန္တာ နန္ဒမူ လိုက်ဂူကို ကြွသွားတော်မူပါတယ်။ နန္ဒမူလိုက်ဂူရောက်တဲ့အခါ ဈာန်သမာပတ်ဝင်စားလိုက်၊ ဖလသမာပတ်ဝင်စားလိုက်၊ နိရောဓ သမာပတ်ဝင်စားလိုက်နဲ့ လောကုတ္တရာချမ်းသာတွေကို ခံစားပြီး နေ တော်မူပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ယောဂီများကို ဘုန်းကြီးမေးပါရစေ။ အခု သော ကက ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ် ခံစားနေတဲ့ မဂ်ချမ်းသာ ဖိုလ်ချမ်း သာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမျိုးဟာ ဘယ်အခါများမှ ရနိုင် ဖြစ်နိုင်ပါသလဲ ယောဂီတို့။ ဆင်းရဲငြိမ်းတဲ့အခါမျိုးမှ ရနိုင်ပါတယ်ဘုရား။ ဆင်းရဲတွေ ကကော ဘယ်တော့အခါ ငြိမ်းမှာပါလဲ ယောဂီတို့။ ကိလေသာချုပ် ငြိမ်းတဲ့အချိန်မှာ ဆင်းရဲတွေငြိမ်းပါမယ်ဘုရား။ အဲဒီကိလေသာတွေ ကင်းအောင် ချုပ်အောင် ငြိမ်းအောင်ကကော ဘယ်တရားကို ဘယ် လို သိအောင်လုပ်ရမလဲ ယောဂီတို့။ ရုပ်နာမ်သဘာဝကို ရုပ်နာမ် သဘာဝမျှပဲလို့ သိအောင် မြင်အောင် လုပ်ရပါမယ်ဘုရား။ ဒီအမှန် သိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာအောင်ကကော ဘယ်လိုပြုလုပ်ရမလဲ ယောဂီတို့။ စိတ်တည်ငြိမ်မှုသမာဓိရအောင် ပြုလုပ်ရပါမယ်ဘုရား။ သမာဓိရ အောင်ကကော ဘယ်လိုပြုလုပ်ရမလဲ ယောဂီတို့။ ရှုမှတ်ရပါမယ် ဘုရား။ မှန်ပါတယ်။ သမာဓိရအောင် ပြုလုပ်တဲ့အခါမှာ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားနှင့် ကြီးစားမှုပီရိယများကို ရှေ့တန်းတင်ပြီး ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တရားကို ဖြစ်ပေါ်တဲ့အတိုင်း သတိနဲ့ အဖန်ဖန်ရှုမှတ်ပေးရပါ တယ်။ သမာဓိရအောင် ပြုလုပ်ဖို့ နည်းလမ်းသိသွားပြီလား ယောဂီ

တို့။ သိပါပြီဘုရား။ ချမ်းသာမှုရဲ့အခြေခံဟာ သတိပဲ့လို့ ယောဂီများ သဘောပေါက်ပြီမဟုတ်လား။ မှန်ပါဘုရား။

လောကီချမ်းသာနဲ့ လောကုတ္တရာချမ်းသာ

သောဏကကပစ္စေကဗုဒ္ဓါဟာ ဈာန်သမာပတ်၊ ဖလသမာပတ်နဲ့ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခြင်းလို့ခေါ်တဲ့ လောကုတ္တရာချမ်းသာများကို ခံစားပြီးတဲ့အခါတိုင်း အခါတိုင်း သူ့ရဲ့သူငယ်ချင်း အရိန္ဒမမင်းကို သတိရရှာသတဲ့။ သတ္တဝါတိုင်းဟာ မိမိတစ်စုံတစ်ခု ချမ်းသာသုခကို ခံစားရပြီဆိုရင် ကိုယ်မေတ္တာရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို သတိရကြတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ ရုသောဏကကပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ်ဟာ ဒီ ဈာန်ချမ်းသာ မဂ်ချမ်းသာ ဖိုလ်ချမ်းသာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာခေါ်တဲ့ လောကုတ္တရာချမ်းသာတွေကို ခံစားရလေတိုင်း သူငယ်ချင်းကို သတိရနေတယ်။ ဘယ်လိုသတိရနေသလဲဆိုရင် "ငါ့သူငယ်ချင်း ဒီလိုအချိန် ဘယ်ဆီများရောက်လို့ ဘာတွေလုပ်နေပါလိမ့်မလဲ၊ ငါ ခံစားရတဲ့ ဒီလိုချမ်းသာမျိုးကို သူငယ်ချင်းတစ်ယောက် ခံစားရပါရဲ့လား" လို့ သတိရနေရှာသတဲ့။ ဒီလို သောဏကကပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်သူမြတ်က ဘယ်လိုပဲ အမြဲထားဝရ သတိရအောက်မေ့ပြီး နေပေမယ့်လည်း အရိန္ဒမရှင်ဘုရင်ကတော့ သောဏကကသူငယ်ချင်းကို တစ်ခါမှ သတိမရ မအောက်မေ့မိဘူးတဲ့။ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်ကြားမှာ မျောနေရှာသတဲ့။ လောကစည်းစိမ်ရစ်နေတယ်ပေါ့။

ဒီနေရာမှာလည်း ယောဂီများ နည်းနည်းသတိပြုစေချင်ပါတယ်။ ဒီသူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် အသီးသီးခံစားနေကြတဲ့ ချမ်းသာမှုနှစ်ရပ်ကို ယှဉ်တွဲပြီး ကြည့်ကြပါ။ သောဏကကပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်

သူမြတ်က လောကုတ္တရာစည်းစိမ်ကို ခံစားရလို့ ချမ်းသာနေတယ်။ အရိန္ဒမမင်းက လောကီစည်းစိမ်တွေကို ခံစားခံစားရလို့ ချမ်းသာနေတယ်။ ယောဂီတို့ ဘာချမ်းသာနဲ့ ဘာချမ်းသာပါလိမ့်။ လောကီချမ်းသာနဲ့ လောကုတ္တရာချမ်းသာပါ ဘုရား။

တစ်သက်နဲ့တစ်ကိုယ် မခံစားဖူးပါဘုရား

ဘယ်ချမ်းသာက ပိုမိုကောင်းမြတ်ပါသလဲ ယောဂီတို့။ လောကုတ္တရာချမ်းသာက ပိုမိုကောင်းမြတ်ပါတယ် ဘုရား။ မှန်ပါတယ်။ ခုလို မင်ချမ်းသာ ဖိုလ်ချမ်းသာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို မပြောနဲ့။ ဝိပဿနာချမ်းသာလေးတောင် ချမ်းသာလှပြီမဟုတ်လား ယောဂီတို့။ မှန်ပါဘုရား။ ၁၉၉၉ ခုနှစ် ဧပြီလကတည်းက Adam Clarke လို့ခေါ်တဲ့ အင်္ဂလိပ်အမျိုးသားတစ်ဦး ဘုန်းကြီးတို့ မှော်ဘီချမ်းမြေ့ရိပ်သာမှာ တရားအားထုတ်လိုကြောင်း လာလျှောက်ပါတယ်။ အသက်က ၂၄ နှစ်ပဲ ရှိသေးတယ်။ ဝိပဿနာတရားကို အားမထုတ်ဖူးသေးကြောင်းလည်း လျှောက်တယ်။ ဘယ်လောက်ကြာ အားထုတ်မလဲလို့ ဘုန်းကြီးက မေးတော့ သုံးပတ်လောက်အားထုတ်လိုကြောင်း လျှောက်ပါတယ်။ ဒါနဲ့ လက်ခံလိုက်ပြီး ဘုန်းကြီးက ကြီးစားအားထုတ်ဖို့အကြောင်း တိုက်တွန်းလိုက်တယ်။ တိုက်တွန်းတဲ့အတိုင်း ရိုရိုသေသေပဲ ကြီးစားအားထုတ်ပါတယ်။

၁၅ ရက်လောက်ရှိတဲ့အခါ ဝိပဿနာသမာဓိ တော်တော်အားကောင်းလာပြီး ဝိပဿနာ ဉာဏ်စဉာဏ်နုလေးများပါ ရရှိလာပါတယ်။ သုံးပတ်လောက်ရတဲ့အခါမှာ တပည့်တော် ဒီလောက် ချမ်းသာတဲ့ ချမ်းသာမျိုးကို တစ်သက်နဲ့တစ်ကိုယ် မခံစားဖူး မတွေ့မကြုံဖူးပါ ဘုရားလို့ လျှောက်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ အဲဒီယောဂီ ဆက်လက်ကြီး

စားအားထုတ်လိုက်တာ ခုနစ်လကျော်သွားပြီ။ ခုတိုင်အောင် မထွက်
 သေးဘူး။ ဝိပဿနာအရသာတွေကို မြိန်မြိန်ရှက်ရှက်ကြီး စားသုံး
 နေတယ်။ ဒီယောဂီ အားထုတ်ဖို့ရည်ရွယ်လာခဲ့တာက သုံးပတ်တဲ့၊
 ယခု ခုနစ်လကျော်သွားပြီ။ ဒီလိုဆိုတော့ ချမ်းသာလို့လား ဆင်းရဲလို့
 လား ယောဂီတို့။ ချမ်းသာလို့ပါဘုရား။ မဂ်ချမ်းသာ ဖိုလ်ချမ်းသာ
 နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ဟုတ်သေးရဲ့လား။ မဟုတ်သေးပါဘုရား။ မဂ်ချမ်းသာ
 ဖိုလ်ချမ်းသာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုများ စားသုံးရရင် ဘုန်းကြီးဝတ်မယ်
 ထင်တယ်။ သေချာပါတယ်ဘုရား။ ဘုန်းကြီးတို့ တရားတော်တွေ
 ထဲမှာလည်း ဘယ်လောကီချမ်းသာအရသာနဲ့မှ မနှိုင်းယှဉ်နိုင်တဲ့
 ဒီလိုအရသာကောင်း ချမ်းသာကောင်းတွေရှိကြောင်း သိကြဖို့ပါပဲ။

သောဏကရာပုံတော်

အဲဒီလိုနဲ့ နှစ်ပေါင်းလေးဆယ်ကြာသွားကြသတဲ့။ တစ်ချိန်
 ကလေးမှ အရိန္ဒမမင်းဟာ သောဏကကို သတိမရဘူး။ နှစ်ပေါင်း
 လေးဆယ်ကျော်မှ သူ့သူငယ်ချင်းသောဏကရဲ့ မျက်နှာလေး စိတ်
 ထဲ ပေါ်လာသတဲ့။ အဲဒီအခါကျမှ “ဪ... ငါ လိုလိုက်တာ၊ ငါ
 ဝတ္တရားတွေ ချွတ်ယွင်းလိုက်တာ၊ အမှန်တကယ်က ငါရှင်ဘုရင်ဖြစ်
 တယ်ဆိုလို့ရှိရင် ဒီသောဏကကို စစ်သူကြီးအရာ၌ ထားရမှာ ငါ့ရဲ့
 တာဝန်ပါလား။ အခု ငါ့သူငယ်ချင်း ဘယ်ဆီများရောက်နေပါလိမ့်
 မလဲ”။ ဒီတော့မှ စိတ်ထဲလွမ်းဆွတ်လာသတဲ့။ “ဒီလိုဆို မဖြစ်ဘူး။
 ငါ့သူငယ်ချင်းကို မတွေ့တွေ့အောင် မြန်မြန်ရှာမှပဲ။ တွေ့ရင် သူ့ကို
 စစ်သူကြီးရုံးထူး ပေးမှဖြစ်မယ်”ဆိုပြီး သူငယ်ချင်းသောဏကကို
 လိုက်ရှာသတဲ့။ သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း ရှာတယ်၊ သူများကိုလည်း
 အရှာခိုင်းတယ်။ ရှာပေမယ့်လည်း မတွေ့ပါဘူး။

မတွေ့တဲ့အခါ ရှာပုံတော်တေးများ ဖွဲ့စပ်စေပြီး ဂီတစာဆို တော်တွေကို အဆိုခိုင်းမှဖြစ်တော့မယ်၊ ဒီအဆိုတော်တို့၊ ဇာတ်သူ ဇာတ်သားတို့ဆိုတာ မြို့တိုင်းရွာတိုင်းလည်း ရောက်၊ တောထဲတောင် ပေါ်တွေမှာလည်း ရောက်၊ နေရာတိုင်းမှာ ရောက်ကြတယ်။ ဒီလိုသာ ရှာဖွေရင် ငါ့သူငယ်ချင်းတွေကိုတွေ့ရမယ်။ ဒီအတိုင်းရှာမယ်လို့ ဆုံး ဖြတ်ပြီး သောဏကရှာပုံတော်တေးတစ်ပုဒ် စပ်သတဲ့။ “သော ဏက ဘယ်နားမှာရှိပါတယ်” လို့ တစ်ဆင့်စကား ပြောနိုင်တဲ့သူကို ဆုတော်ငွေတစ်ရာချမယ်။ “ကျွန်တော်မျိုးကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်ခဲ့ရပါ တယ်” လို့ ပြောနိုင်တဲ့သူကိုတော့ ဆုတော်ငွေတစ်ထောင်ချမယ်။ ဒီ အဓိပ္ပာယ်ပါတဲ့ ဂါထာသီချင်းလေးကို သီကုံးစေပြီး ဂီတစာဆိုများကို ဆိုစေ၍ ရှာဖွေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆယ်နှစ်သာကြာသွားတယ်။ သူ သူငယ်ချင်းကို မတွေ့ရရှာပါဘူး။

ဒီအချိန်မှာ ဟိမဝန္တာမှာ သီတင်းသုံးနေတဲ့ အရှင်သောဏက ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကလည်း သူ့သူငယ်ချင်းအရိန္ဒမကို စိတ်ထဲသတိရလာ ပြန်သတဲ့။ “ငါ့သူငယ်ချင်းနဲ့ ကွဲနေတာလည်း နှစ်ပေါင်းငါးဆယ် လောက် ရှိပြီ၊ ငါ့သူငယ်ချင်း အခုချိန် ဘာတွေများ လုပ်နေပါလိမ့် မလဲလို့ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်တော့ ထီးနန်းကိစ္စ၊ တိုင်းရေး ပြည်ရွာကိစ္စများနဲ့ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေကြား မျောပါနေပါ လား။ သူ့ဘဝဟာ ဒါနကုသိုလ်လည်း မပြုနိုင်၊ သီလကုသိုလ်လည်း မဆောက်တည်နိုင်၊ ဘာဝနာကုသိုလ်လည်း မပွားများနိုင်၊ ဘာ ကောင်းမှုကုသိုလ်မှ သတိမရဖြစ်နေပြီ။ ဒီလိုနဲ့သာသေရင် ငါ့သူငယ် ချင်းတော့ အပါယ်လေးပါးရောက်မှာ သေချာပြီ။ ငါသွားပြီး သတိ ပေးဦးမှပဲ” ဆိုပြီး ကောင်းကင်ခရီးက ဈာန်ယာဉ်စီးပြီး မင်းဥယျာဉ် အတွင်းမှာရှိတဲ့ ကျောက်ဖျာပေါ်မှာ သီတင်းသုံးနေသတဲ့။

အဲဒီအချိန် ဥယျာဉ်ခြံစည်းရိုးမှာ ထင်းရွေနေတဲ့ ကလေးငယ် တစ်ယောက်က ပြောခဲ့တဲ့ သောဏကဏ္ဍပုံတော်တေးလေးကို ဆို လိုက်သတဲ့။ အဲဒီသီချင်းသံကို သောဏကဏ္ဍပုံတော်ကဗျာအရှင်သူမြတ် ကြားတော့ “ကြည့်စမ်း ငါ့သူငယ်ချင်း အရိန္ဒမမင်း၊ ငါ့ကို တွေ့ချင်တဲ့ ဆန္ဒတွေ သိပ်ပြင်းပြနေပြီ၊ ငါ့ကိုတွေ့ရင် ဆုတော်လာဘ်တော်တွေ တောင် ပေးမယ်ဆိုပါလား။”

“ဟဲ့ ကလေးငယ် ဒီကိုလာစမ်းပါဦး၊ မင်း အဲဒီသီချင်း ဘယ်က ရသလဲ ပြောစမ်းပါ” ဆိုတော့ ကလေးငယ်က “ဘယ်က လာတယ် ဆိုတဲ့ ဇာတ်မြစ်ကတော့ တပည့်တော်မသိပါဘူး၊ အမေလည်း ဆို၊ အဖေလည်း ဆို၊ အစ်ကိုအစ်မတွေလည်း ဆို၊ တစ်တိုင်းပြည်လုံး ဆို နေကြတာပါပဲ။ တပည့်တော်လည်း ဆိုလို့ကောင်းတာနဲ့ ဆိုနေတာ ပဲ” လို့ ပြောတော့ “ဒီလိုဆို ကောင်းပြီ၊ မင်းအဲဒီသီချင်းလေးရဲ့အပြန် သီချင်းကိုကော သိရဲ့လား” လို့ မေးတော့ ကလေးငယ်က “ဒါတော့ တပည့်တော် မသိပါဘုရား” ။ “မသိရင် မင်းကို ငါပို့ချပေးမယ်၊ ရှင် ဘုရင်ရှေ့သွားရောက်ပြီး ဆိုပါ၊ ဆိုလိုက်ရင် မင်းမှာ ဆုတော်လာဘ် တော်များ ရပါလိမ့်မယ်၊ ကဲ လိုက်ဆိုပါ” ပြောပြီး [“အရှင်မင်းမြတ် တွေ့မြင်မြင်ချင်တယ်ဆိုတဲ့ သောဏကဏ္ဍပုံတော်သားကို ကျွန်တော်မျိုး တွေ့မြင်ခဲ့ပါပြီ၊ ဒါကြောင့် တစ်ဆင့်ကြားရင်ပေးမယ့် ဆုတော်ငွေ တစ်ရာနဲ့ ကိုယ်တိုင်မြင်ခဲ့ရင် ပေးမယ်ဆိုတဲ့ ဆုတော်ငွေတစ်ထောင် နှစ်ရပ်ပေါင်းလို့ရှိရင် တစ်ထောင့်တစ်ရာသော ဆုငွေတို့ကို ကျွန် တော်မျိုးအား ပေးသနားပါ”] လို့ အဓိပ္ပာယ်ပါတဲ့ အပြန်သီချင်းကို ပို့ချပေးလိုက်သတဲ့။

ကလေးငယ်ဟာ ကယျာကယာနဲ့ အိမ်ပြန် ရေမိုးချိုး သနပ်ခါး လိမ်း၊ အဖေအမေတွေခေါ်ပြီး ရှင်ဘုရင်ထံ သွားတယ်။ သွားတဲ့အခါ ရှင်ဘုရင်က “ဟေ့ ကလေးငယ်၊ ဘာကိစ္စနဲ့ လာသလဲ” လို့ မေးတယ်။ မေးတဲ့အခါ “အရှင်မင်းမြတ်၊ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးက ကျွန်တော် မျိုးကို သီချင်းတစ်ပုဒ် သင်ပေးလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီသီချင်းကို မင်းရှင် ဘုရင်ထံ သွားရောက်ဆိုပြပါ။ ဆိုပြလို့ရှိရင် ဆုတော်ငွေ တစ်ထောင် တစ်ရာရမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်မျိုး လာခဲ့ပါတယ်”

“ဘာသီချင်းများလဲကွဲ့”၊ “အရှင်မင်းမြတ်တစ်ယောက်တည်း ရှေ့မှာ ဆိုလို့မဖြစ်ပါဘူး။ ဒီသီချင်းနားထောင်ချင်ရင် အားလုံးသော တိုင်းသူပြည်သားတွေကို မောင်းခတ်ပြီးခေါ်ပါ။ အားလုံး တိုင်းသူ ပြည်သားတွေ စုံတဲ့အချိန် ကျွန်တော်မျိုးဆိုပြပါမယ်”

အဲဒီလိုပြောတော့ ရှင်ဘုရင်ကလည်းပဲ သူငယ်ချင်းကို တွေ့လို မြင်လိုတဲ့ဆန္ဒက သိပ်ပြင်းပြနေတော့ ဒီကလေးငယ် ငါ့သူငယ်ချင်း ကို တွေ့လာတာဖြစ်မယ်ဆိုပြီး ရုတ်ချင်းပဲ တိုင်းသူပြည်သားအား လုံးကို မောင်းခတ်ခေါ်စေပါတယ်။ တိုင်းသူပြည်သားအားလုံး စုံ သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက်နန်းရင်ပြင်မှာကလေးကို သီချင်းဆိုခိုင်းတယ်။ အဲဒီတော့ ကလေးက အရှင်မင်းမြတ်က မေးပါ။ ကျွန်တော်မျိုးက ဖြေပါ့မယ်လို့ ပြောတော့ ရှင်ဘုရင်က အထက်ပါ အမေးသီချင်းလေး ကို ရွတ်ဆိုပြလိုက်ပါတယ်။ ကလေးကလည်း အဖြေသီချင်းလေးကို ဆိုပြလိုက်ပြီး ဆုတော်ငွေတစ်ထောင်တစ်ရာကို တောင်းပါတယ်။

လောကီဥစ္စာနဲ့ လောကုတ္တရာဥစ္စာ ကွာခြားပုံ

အဲဒီတော့ ရှင်ဘုရင်ကြီးက “ကောင်းပါပြီ၊ မင်းတောင်းတဲ့ ဆုတော်ငွေ တစ်ထောင်တစ်ရာကို ငါပေးပုံမယ်၊ ငါ့ကိုလဲပဲ သောဏက သတို့သားထံ လိုက်ပြီးပို့ပါ” လို့ဆိုတော့ ကလေးငယ်ဟာ အားလုံးသော တိုင်းသူပြည်သားတွေကို ရှေ့ဆောင်ပြုပြီး မင်းဥယျာဉ်ထဲ ကျောက်ဖျာကြီးပေါ်မှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူတဲ့ သောဏက ပစ္စေကဗုဒ္ဓါထံ ခေါ်သွားတယ်။ အရိန္ဒမမင်းသားဟာ အနားရောက်လို့ ထိုင်ပြီးသာဝတ်ချလိုက်ရတယ်။ သူ့သူငယ်ချင်းကို သူမမှတ်မိရာ မသိရှာပါဘူး။ မသိရှာတော့ အရိန္ဒမမင်းကြီးက နှုတ်က ထုတ်ပြီး “ဘယ်မှာလဲကွဲ့၊ ငါ့သူငယ်ချင်းသောဏက၊ ဒီလို ခေါင်းကပြောင်ပြောင်၊ သင်္ကန်းက မည်းမည်း၊ မျက်နှာမဲ့ကြီးနဲ့ သူဟာ ဘယ်က ငါ့သူငယ်ချင်း ဟုတ်ရမှာလဲ၊ ဘယ်က အထီးကျန်မဲ့ သူဆင်းရဲကြီးမှန်း မသိပါဘူး” လို့ ပြောလိုက်သတဲ့။

အရိန္ဒမမင်းရဲ့ ဒီလိုပြောလိုက်တဲ့အသံကို သောဏကပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်သူမြတ်က ကြားတဲ့အခါ “အသင်မင်းကြီး၊ အသင်မင်းကြီး ထင်သလို ငါဟာ အထီးကျန်မဲ့ သူဆင်းရဲတစ်ယောက် မဟုတ်ပါဘူး။ သင့်မှာ လောကီဥစ္စာရတနာတွေ ရှိသလို ငါ့မှာလဲပဲ လောကုတ္တရာဥစ္စာ ရတနာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ငါဟာ လူချမ်းသာတစ်ယောက်ပါ” လို့ ပြန်ပြောလိုက်သတဲ့။ ဒီနေရာမှာ ယောဂီတို့ သတိပြုစရာက ပစ္စည်းဥစ္စာဆိုတာ လောကီပစ္စည်းဥစ္စာနဲ့ လောကုတ္တရာပစ္စည်းဥစ္စာလို့ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိပါတယ်။ လောကီဥစ္စာဆိုတာက စိန်ရွှေငွေ ကျောက်သံပတ္တမြားတွေနဲ့ ဆင်မြင်းကျွဲနွား စသည်တို့ကို ဆိုလိုတယ်။ လောကုတ္တရာဥစ္စာရတနာဆိုတာကတော့ -

ကုသိုလ်တရားတွေကတော့ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းတွေ ဖြစ်တယ်။ ကိုယ် ပြုထားတဲ့ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တရားတွေကို ဘယ်သား ဘယ်သမီးတွေမှ လုယူလို့မရပါဘူး။ ဘယ်ရန်သူမှလည်း ဖျက်ဆီး လို့ မရပါဘူး။ အင်မတန်မှ စစ်မှန်တဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းတွေ ဖြစ်ပါ တယ်။ ဒါကြောင့် လိုက်ဆိုကြပါဦး။

“လောကီဥစ္စာ ရတနာ မှတ်ပါဘုံဆိုင်ပစ္စည်းတည်း။

လောကုတ္တရာ ရတနာ မှတ်ပါ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းတည်း။”

လောကီဥစ္စာများဟာ ဥစ္စာရှင်ဖြစ်တဲ့ မိမိကိုယ်ကို နေ့အခါမှာ ပျော်ရွှင်စေတယ်၊ မြှောက်ပင့်ပေးတယ်။ ဘယ်လိုများ မြှောက်ပင့် ပေးသလဲဆိုတော့ ဒီပစ္စည်းဒီဥစ္စာတွေ ဝတ်ဆင်ပြီး လူကြားသူကြား ပရိသတ်အလယ်မှာ သွားလာတဲ့အခါ အဲဒီပစ္စည်းဥစ္စာများက မြှောက်ထားလိုက်တာ တစ်ချိန်လုံးပြီးလို့ ပျော်လို့ ရယ်မောလို့ မော် ကြွားလို့ကို မကုန်တော့ဘူး။ သူဌေးကြီး ကြွပါ။ သူဌေးကတော်ကြီး လာပါ။ စားပါသောက်ပါ စသည်ဖြင့် မြှောက်ပင့်၍ ခေါ်ဆိုမှဖြင့် မြေ ကြီးပေါ်ကို ခြေထောက်ကျတယ်မထင်တော့ဘူး။ ဒါဟာ လောကီ ဥစ္စာများက မြှောက်ထားလို့ပါပဲ။

ဒီလိုနဲ့ ပွဲပြီးလို့ အိမ်ပြန်ရောက်တဲ့အခါ ညမိုးချုပ်လို့ မီးမှိတ် လိုက်တာနဲ့ ဒီဥစ္စာတွေက မိမိကို ခြောက်တော့တာပဲ။ ဥစ္စာက ခြောက်တော့ သူဌေးကြီး သူဌေးကတော်ကြီးတွေခမျာ ခွေးဟောင် သံကြားတိုင်း လန့်နိုးတယ်။ ချွတ်ချွတ်သံကြားတိုင်း ချောင်းဟန့်ကြ ရတယ်။ အသံပေးကြရတယ်။ ထကြည့်ကြရတယ်။ လူရိပ်မြင်တိုင်း သူခိုးလား ဓားပြလား အနကြမ်းလားဟဲ့လို့တွေးပြီး အိပ်လို့ကို မပျော်

ဘဲ ကြောက်လန့်ကြရ စိုးရိမ်ကြရတယ်။ ဒူးတုန်ရင်ခုန်ကြရတယ်။ ဘယ်သူက ခြောက်နေတာလဲ ယောက်တို့။ ပစ္စည်းဥစ္စာကပါဘုရား။

ဘုန်းကြီးတို့ လောကုတ္တရာဥစ္စာ ရတနာများကျတော့ ဥစ္စာရှင် ရဲ့ဘဝကို နေ့ရောညပါ ပျော်စေတယ်။ ချမ်းသာစေတယ်။ ပျော်စေ ချမ်းသာစေပုံက ဒီလိုပါ။ ဒါနကုသိုလ်တစ်ခု ပြုလုပ်လိုက်တယ်ဆိုပါ စို့။ မိမိပြုလုပ်လိုက်တဲ့ အဲဒီဒါနကုသိုလ်က မိမိဘဝကို ပြုလုပ်ဆဲမှာ လည်း ပျော်ရွှင်စေတာပဲ။ သီလဆောက်တည်၊ နှစ်ဆောက်တည်ခိုက် မှာလည်း ပျော်၊ ဘာဝနာပွား ပွားရင်းလည်း ပျော်၊ ဝေယျာဝစ္စ ကုသိုလ်ပြု ပြုနေစဉ်မှာလည်း စိတ်ကို ပျော်ရွှင်ပြီးနေစေတယ်။ ဓန္ဒာ တော့ ပင်ပန်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စိတ်က ပျော်နေတယ်။ တရားနာပြန် လည်း တရားနာရင်း ကုသိုလ်စိတ်ကလေးတွေနဲ့ ပျော်ပြီးနေပါ တယ်။ အချိန်ကုန်လို့ အိမ်ပြန်ညအိပ်ကြပြန်တော့လည်း အိပ်မပျော် ခင် ဒီကုသိုလ်တွေကို ပြန်ဆင်ခြင်မိမယ်၊ ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိတဲ့အချိန် စိတ်ထဲမှာ ပျော်လာတယ်။ ဘယ်အချိန် ဆင်ခြင်ဆင်ခြင် ဆင်ခြင်မိ တဲ့အချိန် စိတ်ထဲမှာ ပျော်လာတယ်။

အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေများ ညအိပ်ရင်းတောင်မှ အိပ်မက်ထဲမှာ ဒါန ပြုနေရတယ်။ သီလဆောက်တည်နေရတယ်။ တရားမှတ်နေရတယ်။ ဘုရားဖူးနေရတယ် စသည်ဖြင့် အိပ်မက်မက်လို့ ပျော်ရွှင်နေကြ တယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ လောကုတ္တရာဥစ္စာ ရတနာတွေဟာ နေ့ရောညပါ ဘယ်တော့မှမဆင်းရဲဘူး။ ခုရော သံသရာပါ ပျော်စေနိုင်ပါတယ်။ နောက်တစ်ပုဒ်ဆိုလိုက်ကြပါဦး။

နေအခါမြောက် ညမှာခြောက်၊
 ရွံ့ကြောက်ဖွယ်ရာ လောကီပါ။
 နေမှာလည်းပျော် ညမှာပျော်၊
 နှစ်ဖော်ချမ်းသာ လောကုတ္တရာ။
 တစ်ဘဝအကျိုး သယ်ဆောင်ပိုး၊
 တန်ဖိုးနည်းရှာ လောကီပါ။
 ဘဝမြားမြောင် ချမ်းသာဆောင်၊
 မြင့်စေင်လှစွာ လောကုတ္တရာ။

လောကီဥစ္စာရတနာများကျတော့ တစ်ဘဝအကျိုးပဲ သယ်ပိုးဆောင်ရွက်နိုင်သတဲ့၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာကလည်းပေါ့၊ ဂုဏ်ကလည်းရှိ၊ ဒီလိုဆိုတော့ သူ့အတွက် ဒီဘဝစားဝတ်နေရေး အဆင်ပြေမယ်။ ကျန်းမာရေးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်မယ်၊ သွားလာနေထိုင်ရတာ မပင်ပန်းဘူး။ လောကအလယ်မှာ ထည်ထည်ဝါဝါနေနိုင်တယ်။ ဒီလောက်တော့ ကျေးဇူးပြုပါတယ်။ တစ်ဘဝအတွက်တော့ အတော်အတန် ချမ်းသာပါတယ်။

နောင်တမလွန်ဘဝရောက်တဲ့အခါမှာတော့ လောကီစည်းစိမ်ဥစ္စာတွေဟာ လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာရအောင် မပေးနိုင်ပါဘူး။ အပါယ်မကျအောင် မစောင့်ရှောက်နိုင်ပါဘူး။ အိုနာသေရေး ဒုက္ခဘေးက ကင်းဝေးအောင်ဆိုတာကတော့ လုံးဝမဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ တချို့လူတွေဆိုရင် ဒီလောကီဥစ္စာတွေစွဲလမ်းမှုနဲ့ သေသွားကြလို့အပါယ်ငရဲရောက်ကြ၊ ပြိတ္တာဖြစ်ကြနဲ့ များစွာသောဆိုးကျိုးတွေ ရကြရပါတယ်။ သိပ်ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်။ သဒ္ဓါ သီလ စတဲ့ လောကုတ္တရာ ဥစ္စာတွေကတော့ ဒီဘဝလည်း ချမ်းသာစေနိုင်တယ်။

တမလွန်ဘဝရောက်တော့လည်း လူ့ပြည်နတ်ပြည်မှာ အသက်ရှည်အောင်၊ အဆင်းလှအောင်၊ ချမ်းသာကြီးအောင်၊ ဉာဏ်ပညာကြီးအောင်၊ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးအောင် ဆောင်ရွက်နိုင် ကျေးဇူးပြုနိုင်ပါတယ်။ နောက်ဆုံး မိမိရဲ့ဘဝကို အို နာ သေဘေးက လွတ်သည်အထိလည်း ဆောင်ရွက်ပေးနိုင် ကူညီပေးနိုင်ပါတယ်။ လောကီဥစ္စာများနှင့် လောကုတ္တရာဥစ္စာများဟာ အဲဒီလောက်အထိ ကွဲပြားခြားနားပါတယ် ယောဂီတို့။

ဒါကြောင့် သောဏကပစ္စေကဗုဒ္ဓါက ချစ်လှစွာသော သူငယ်ချင်း အရိန္ဒမမင်းကို အဲဒီလောကီဥစ္စာရတနာတွေကို စွန့်ခွာပြီးတော့ လောကုတ္တရာဥစ္စာ ရတနာတွေကို အပိုင်ရယူဖို့ သင်္ကန်းဝတ်ပြီး တောထွက်ပါလို့ တိုက်တွန်းနေတယ်။ တကယ်လို့များ ရဟန်းပြုလိုက်မယ်ဆိုရင် ရဟန်းတို့ရဲ့ ချမ်းသာသုခရှစ်မျိုးကို ရရှိနိုင်ကြောင်းလည်း ပြောပြီး ရဟန်းတို့ခံစားခွင့်ရတဲ့ ရဟန်းများရဲ့ ချမ်းသာသုခရှစ်မျိုးကိုလည်း ဆက်လက်ဟောပြောပြန်ပါတယ်။

ရဟန်းတို့၏ ချမ်းသာရှစ်ပါး

- ရဟန်းတို့ရဲ့ ချမ်းသာသုခရှစ်မျိုးဆိုတာ -
- (၁) ဥစ္စာစပါး သိမ်းဆည်းမှုမရှိခြင်း၊
- (၂) အပြစ်ကင်းသောဆွမ်းကိုသာ ရှာမှီးခြင်း၊
- (၃) ဆင်ခြင်မှုဉာဏ်၊ ရှုမှတ်မှုသတိကြောင့် ကိလေသာ အပူအပန်မရှိ အေးပြီးသောဆွမ်းကိုသာ ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်ရခြင်း၊
- (၄) တိုင်းပြည်အတွင်း မင်းစိုးရာဇာတို့ အတင်းအကြပ်အခွန်အတုတ် ကောက်ယူတဲ့အခါမှာလည်းကောင်း၊ ရွှေငွေ

ဥစ္စာတို့ကို မင်းဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူသောအခါမျိုး၌
လည်းကောင်း တိုင်းသူပြည်သားများ ခံစားကြရသည့်
ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှုမျိုး မရှိခြင်း၊ မခံစားရခြင်း၊

(၅) အဆောက်အအုံ အသုံးအဆောင် အဆင်တန်ဆာ
စသည်တို့၌ တပ်မက်မှုကင်းခြင်း၊

(၆) လူဆိုးသူရိုးတို့ လုယက်တိုက်ခိုက် ဖျက်ဆီးသောအခါ
မျိုး၌ (မိမိမှာ ရွှေငွေဥစ္စာမရှိသဖြင့်) ကြောက်ရွံ့မှုမရှိခြင်း၊
ထိတ်လန့်မှုမဖြစ်ရခြင်း၊

(၇) မင်း၊ မင်း၏အမတ်ကြီးတို့နှင့် မရောနှောခြင်း၊

(၈) အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ အပိတ်အပင် အဆီးအတားမရှိ
(သွားလိုရာ သွားနိုင်) ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါလေးတွေကို တိပိဋက မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးက
လင်္ကာသီကုံးထားတယ်။ အဲဒီလင်္ကာလေးတွေကို ယောဂီတို့ လိုက်
ဆိုကြပါဦး။

ဥစ္စာစပါး သိမ်းမထား၊ ရှေ့ဖျားသာမက မြတ်သူခ၊
အပြစ်ကင်းကွာ ဆွမ်းကိုရှာ၊ ဤမှာသမက မြတ်သူခ၊
ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှေး ဆွမ်းတော်အေး၊ ဘုဉ်းပေးသမက မြတ်သူခ၊
ပြည်ပိုင်စိုးမင်း တုတ်ခွန်သွင်း၊ လွတ်ကင်းသမက မြတ်သူခ၊
အဆောက်အဦ ငါ့ဟာဟူ၍၊ လူနယ်နှိုင်းစက် မတပ်မက်၊
မှတ်ချက်သမက မြတ်သူခ၊
စိုးယူလုယက် ဘေးနှိပ်စက်၊ လွတ်ထွက်သမက မြတ်သူခ၊
မှူးမတ်စိုးမင်း ရောယုက်ကင်း၊ ငြိမ်းခြင်းသမက မြတ်သူခ၊
လေးမျက်နှာရပ် မတားအပ်၊ လွတ်လပ်သမက မြတ်သူခ။

နွံနွံနေသည့်ဆင်ကြီးပမာ

ဒီလို တိုက်တွန်းတရား ဟောကြားတဲ့အခါ အရိန္ဒမမင်းကြီး ခမ္မာ အဖန်ဖန်စဉ်းစားပြီးတော့ သောဏကအရှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို ဒီလိုလျှောက်သတဲ့။ “မှန်လှပါဘုရား၊ အရှင်ဘုရားရဲ့ စေတနာနဲ့ မေတ္တာကိုတော့ တပည့်တော် လေးစားပါတယ်။ တိုက်တွန်းနှိုးဆော် နေတာကိုလဲ ဘုရားတပည့်တော် နားလည်သဘောပေါက်ပါတယ်။ ဝမ်းလဲသာပါတယ်။ ကျေးဇူးလဲ တင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘုရားတပည့် တော်ရဲ့ဘဝဟာ နွံထဲနစ်နေတဲ့ ဆင်ပြောင်ကြီးလိုဖြစ်နေပါပြီဘုရား။

နွံထဲမှာ နစ်နေတဲ့ ဆင်ပြောင်ကြီးဟာ နစ်မြုပ်နေတဲ့ ခြေ ထောက်တွေကို ဆွဲနှုတ်မယ်ဆိုပြီး လက်နှစ်ဖက်ကိုထောက်ပြီး အား ကုန် ရုန်းလိုက်တယ်။ ရုန်းလိုက်တော့ လက်တွေက နွံထဲနစ်သွား ပြန်တယ်။ တစ်ဖန် နွံထဲနစ်နေတဲ့လက်တွေကို ဆွဲနှုတ်မယ်ဆိုပြီး ခြေထောက်နှစ်ချောင်းထောက်လို့ အားသွန်ခွန်စိုက် ရုန်းလိုက်ကန် လိုက်ပြန်တယ်။ ရုန်းလိုက်တဲ့အခါ ခြေထောက်တွေပါ နွံထဲနစ်သွား တယ်။ နွံထဲနစ်နေတဲ့ ခြေတွေလက်တွေကို ဆွဲနှုတ်မယ်ဆိုပြီးတော့ ခေါင်းနဲ့စိုက်ရုန်းလိုက်ပြန်တယ်။ ဒီလိုရုန်းလိုက်တော့ ခေါင်းပါ နွံထဲ နစ်သွားပြန်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ နွံထဲမှာမြုပ်နေတဲ့ ဆင်ကြီးဟာ လှုပ်လေ မြုပ်လေ လှုပ်လေမြုပ်လေဆိုသလိုပဲ ဘုရားတပည့်တော်ရဲ့ဘဝက လည်း လှုပ်လေမြုပ်လေဖြစ်နေပါပြီ ဘုရား။ တပည့်တော်မရှိရင် ဒီ တိုင်းသူပြည်သားတွေ စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေးအတွက် ဒုက္ခ ရောက်ကုန်ကြပါလိမ့်မယ်ဘုရား။ ဒါကြောင့် တောထွက်ရဟန်းပြုဖို့ ဆိုတာ ဘယ်နည်းနဲ့မှ မဖြစ်နိုင်ပါဘူးဘုရား” လို့ ငြင်းပယ်ရှာသတဲ့။ ဒီနေရာမှာ ယောဂီတို့ကို စကားလေးနည်းနည်းပြောချင်ပါတယ်။

တပည့်တော်မရှိရင် မဖြစ်ဘူး၊ ငါမရှိရင် မလွယ်ဘူးဆိုတဲ့ ဒီ အထင်တွေဟာ အရိန္ဒမမင်းသာ ပြောဆိုထင်မှားနေတာမဟုတ်ပါဘူး။ အများပြောနေကြတဲ့စကား၊ အများထင်နေကြတဲ့ အထင်တွေပါ။ ဘုန်းကြီးကတော့ ဒီလိုမထင်ဘူး။ ငါမရှိလည်း ဖြစ်မှာပဲ။ လောကမှာ ငါ့ထက်ဘုန်းကံရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ အမြော်အမြင်ကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဒုနဲ့ဒေး ရှိနေကြတယ်။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဆက်လက်လုပ်ကိုင်သွားကြလိမ့်မယ်။ အဲဒီအခါ ငါ ရှိတာထက်တောင် တိုးတက်ကြီးပွားလာလိမ့်မယ်လို့ သဘောပေါက်ထားတယ်။ ဒီ ငါမရှိရင်မဖြစ်ပါဘူးဆိုတဲ့ စကားသံတွေဟာ မေတ္တာကရုဏာသံလို့ ထင်ရသော်လည်း အမှန်မှာ တဏှာဥပါဒါန်ရဲ့ အသံပဲ ဖြစ်ဖို့များတယ်။

ဒီအကြောင်းပြချက်ကြောင့်ပဲ သတ္တဝါတွေဟာ မိမိရဲ့ဘဝလွတ်မြောက်မှု၊ ဘဝလွတ်လပ်မှု၊ ကာဝချမ်းသာမှု၊ ဘဝတိုးတက်မှုများအားလုံး လက်လွတ်ခံကြရတယ်။ ငါရှိနေလို့ ပတ်ဝန်းကျင်လောကကြီး ကြုံနေရတဲ့အခက်အခဲတွေ အများကြီးရှိနေတာကို သတိပြုမိကြပါစေ၊ ဒါကြောင့် ငါမရှိအောင်၊ ငါပြုတ်အောင်၊ ငါသေအောင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ကြပါ။

ဆင်သေကိုစီးလိုက်တဲ့ ကျီးမိုက်

အရိန္ဒမမင်းက အတန်တန်ငြင်းပယ်နေပေမယ့် လက်မလျှော့ဘဲ "အသင်မင်းကြီး၊ ငါပြောမယ် နားထောင်ပါဦး၊ လောကီအာရုံကမဂုဏ်တွေ စွန့်ခွာလို့ တောထွက်ရဟန်းပြုပြီး ဒါနကုသိုလ် သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ်တွေကို ပြုနိုင်တာ မပြုနိုင်တာကတော့

သင့်တာဝန်ပါ။ တိုက်တွန်းရမယ့်ကိစ္စက ငါ့တာဝန်ပါ။ ဒါကြောင့် တရားတစ်ပုဒ်ကို နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ဟောဦးမယ်။ သတိထားပြီး စူးစူးစိုက်စိုက်နားထောင်ပါ။

မင်းကြီး ရှေးက ကျီးမိုက်လေးတစ်ကောင်ဟာ ကောင်းကင် ခရီးက ပျံသန်းသွားရင်းနဲ့ ဂင်္ဂါမြစ်ပေါ် ရောက်လာသတဲ့။ ဒီအခါ ဂင်္ဂါ မြစ်ထဲမှာ ဆင်သေကြီးတစ်ကောင်ကလည်း ဂင်္ဂါမြစ်ရေအဟုန် ကြားမှာ ပေါလောပေါလောနဲ့ မျောပါလာသတဲ့။ ဒါကို ကျီးမိုက် ကလေးက မြင်လိုက်တော့ ထိုးဆင်းပြီး နားလိုက်တယ်။ ပထမ ဆင် သေရယ်လို့ သူမသိရှာဘူး။ မည်းမည်းမြင်လို့သာ စိုနားစရာလို့ထင် ၍ ထိုးဆင်းနားလိုက်တာ ထင်ပါရဲ့။ နားမိမှပဲ ဆင်သေကောင်ကြီး ဖြစ်မှန်း သူသိသတဲ့။ သိလည်းသိရော သူ့စိတ်ထဲမှာ ဝမ်းသာလို့ မဆုံးဘူးတဲ့။ “ငါ ကံကောင်းလိုက်တာ၊ ရေငတ်တုန်း ရေတွင်းထဲကျ” ဆိုသလိုဖြစ်နေပြီ။ ကြည့်စမ်း အခု ငါ့မှာ စားစရာ ဆင်သေကောင်ကြီးလည်း ရပြီ၊ ဂင်္ဂါမြစ်ရေကြောမှာ တငြိမ့်ငြိမ့်နဲ့ စီးပြီးသွားဖို့ရာ ယာဉ်ကြီးလည်း ရပြီ၊ ဆာရင်သောက်ဖို့ရာ ရေက လည်း ဂင်္ဂါမြစ်ထဲမှာ အရန်သင့်ရှိနေပြီ။ ဘယ်အရေးနဲ့မှ စိတ်မဆွေး ရတော့ဘူးလို့ တွေးပြီး ကျီးမိုက်ကလေးဟာ နေ့လည်း ဒီဆင်သေ ကောင်ကြီးကိုစီးပြီး ပျော်၊ ညလည်း ဒီဆင်သေကောင်ကြီးကို စီးလို့ ပျော်၊ မိုးရွာရွာ နေပူပူ ဆင်သေကောင်ကြီးပေါ်မှာ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နဲ့ အမြဲတမ်းစီးလိုက်သွားသတဲ့။ တစ်ခါတလေ ငါကဲ့သို့သောသူ ဤ ဇမ္ဗူတစ်ခွင်မှာ ရှိရိုးလားဆိုတဲ့ မာနလေးတွေတောင် ဖြစ်ပေါ်လာ သေးသတဲ့” ။

အားကိုးလွဲလို့ သေပွဲဝင်

ဒီလိုနဲ့ ကျီးမိုက်ကလေးဟာ ဂင်္ဂါမြစ်ရေကြောမှာ ဆင်သေ
ကောင်ကြီးကို စီးလိုက်သွားရင်း လမ်းမှာ သူ့အတွက် အမှန်တကယ်
အားကိုးရမယ့် ရျံတွေ၊ တောတွေ တောင်တွေ၊ ဘုရားကျောင်းကန်
တွေ၊ သစ်ပင်ဝါးပင်တွေ မြင်တွေ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီနေရာတွေဟာ
ငါ့ရဲ့ မိုက်ကီးရာအစစ်အမှန်နေရာတွေပါလား။ ခိုင်မြဲတဲ့အားကိုးရာ မှီခို
ရာတွေပါလားလို့ ကျီးမိုက်ကလေးမမျှာ မသိရှာဘူး။ ကျီးမိုက်က
လေးရဲ့စိတ်ထဲမှာ ဆင်သေကောင်ကြီးကိုမှ အားကိုးရာအစစ် အား
ထားရာ အမှန်၊ မှီခိုရာအစစ် အနှစ်သာရအမှန်ထင်ပြီး အထင်ကြီး
နေရှာသတဲ့။

ကျီးမိုက်ကလေးဟာ အားကိုးရာအစစ်နဲ့ အတုကို ကွဲကွဲပြား
ပြား မသိရှာ သဘောမပေါက်ရှာဘူးပေါ့။ မသိရှာတော့ ဘယ်သောင်
ဘယ်ကမ်း၊ ဘယ်သစ်ပင်၊ ဘယ်ဝောတောင်ကိုမှ မခိုနားဘဲ ဆင်
သေကောင်ကြီးကိုပဲ တစိုက်မတ်မတ်စီးသွားလိုက်တာ ရက်တွေ
ကြာညောင်းလာတော့ ကမ်းမမြင်လမ်းမမြင်တဲ့ သမုဒ္ဒရာထဲကို
ရောက်သွားရှာသတဲ့။

သမုဒ္ဒရာထဲရောက်တော့ ဆင်သေကပုပ်၊ ဝဲကပုပ်၊ လှိုင်းတွေ
က ရိုက်ခတ်၊ ငါးတွေက ဟပ်ဆိုတော့ ဆင်သေကောင်ကြီးဟာ အရိုး
ချည်း ကျန်ပြီး ရေထဲမြုပ်သွားပါသတဲ့။ ဒီအခါကျမှ ကျီးမိုက်ကလေး
ဟာ မိုက်ကီးရာမှီပြီး မိုက်ကီးရာအစစ်ကို ရှာပါသတဲ့။ အရှေ့ဘက်ဆီ ပျံ
သန်းကာ အားကိုးရာအစစ်အမှန်ဖြစ်တဲ့ သောင်ရှာ ကမ်းရှာ သစ်
ပင် ဝါးပင်တွေ ရှာတယ်။ တောင်ဘက် မြောက်ဘက် အနောက်
ဘက်တွေကို ပျံသန်းပြီး ရှာတယ်။ ဘယ်လိုပင်ရှာသော်လည်းပဲ

ကမ်းမမြင်လမ်းမမြင် သမုဒ္ဒရာရဲ့အလယ်ဖြစ်လို့ ခိုကိုးရာအစစ် အမှန်ဖြစ်တဲ့ သောင်တွေကမ်းတွေကို မတွေ့ရှာဘူးတဲ့၊ မတွေ့ဘဲ အတောင်ညောင်းလို့ ရေထဲကျသေပြီး ငါးစာ မကန်းစာ ဖြစ်ရရှာ သတဲ့။

ဒါကို မယဒေဝဆရာတော်ကြီးက ...

“ကျီးနက်ခိုက်ခေါင်၊ ဆင်သေကောင်ထက်၊ သောင်သို့မလှမ်း၊ ကမ်းသို့မတက်၊ အပုပ်မက်၍၊ စီးလျက်စားကာ၊ လိုက်လေပါက၊ သမုဒ္ဒရာရောက်ခိုက်၊ လှိုင်းဝဲရိုက်၍၊ ရေ၌မွန်းနှစ်၊ ငါးစာဖြစ်သို့” လို့ မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ကျီးနက်ဖာ သတ္တဝါ

အသင်မင်းကြီး၊ မင်းကြီးနှင့်တကွ လောကသတ္တဝါတွေဟာ ကျီးနက်နဲ့ တူကြတယ်။ အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတွေက ဆင် သေကောင်ကြီးနဲ့ တူတယ်။ ဒါန သီလဘာဝနာစတဲ့ ကုသိုလ်တရား တွေဟာ အမြဲထားဝရအားကိုးကြရမယ့် တောတောင်သစ်ပင်တွေ၊ ကျောင်းကန်ဘုရားတွေနဲ့ တူတယ်။ အပါယ်လေးပါးက သမုဒ္ဒရာနဲ့ တူတယ်။

အားလုံးသောသတ္တဝါများဟာ ဆင်သေကောင်ကြီးနဲ့တူတဲ့ ဒီအာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတွေကိုပဲ အကောင်းထင် သာယာ စရာထင် အားကိုးရာအစစ်အမှန်ထင် ခိုကိုးရာအစစ်အမှန်ထင်နေ ကြတယ်။ အဲဒီအထင်ကြောင့်ပဲ ဒီအာရုံကာမဂုဏ်တွေကို သိပ် အထင်ကြီးကြတာပဲ။ ဒီအာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတွေကိုပဲ ခံစား သုံးဆောင်နေကြတယ်။ နေ့လည်း ဒီကာမဂုဏ်ဆင်သေကြီး စီးပြီး တော့ပျော် ညလည်း ဒီကာမဂုဏ်ဆင်သေကြီး စီးပြီးတော့ပျော်ပေါ့။

ဒါနကုသိုလ်ပြုစရာကိစ္စတွေ သီလကုသိုလ်ဆောက်တည်ဖို့ အချိန်တွေ ဘာဝနာတရားအားထုတ်ဖို့ရာ အခွင့်အလမ်းတွေနဲ့ ကြုံသော်လည်းပဲ ဒီအလုပ်တွေဟာ တို့အလုပ်တွေမဟုတ်ဘူး။ ကျောင်းကန်ဘုရားနဲ့ တရားရိပ်သာတွေကို တွေ့ရပေမယ့် ဒီနေရာတွေဟာ တို့နဲ့မဆိုင်ဘူးလို့ ထင်ပြီးတော့ ဒါန စသည်တို့ကို မပြုလုပ်ကြဘူး။ နှစ်ရှည်လများ ဆင်သေကောင်အလား ဒီအာရုံ ကာမဂုဏ်တရားတွေကိုပဲ ခံစားနေကြပါတယ်။ ဒီလိုခံစားနေတုန်းမှာပဲ တဖြည်းဖြည်း အိုလာပြီး သေရမယ့်ညောင်စောင်း လဲလျောင်းနေရပြီ။ ဒီတော့မှ လောကလူသားတွေ အားကိုးရာရှာကြတယ်။

ကျန်းမာစဉ် နေကောင်းစဉ် ဟိုရှေးယခင်က အားကိုးရာအစစ်အမှန်လို့ ထင်မြင်ခဲ့တဲ့ သားဖြစ်သူကို အားကိုးကြည့်တော့ သားကိုလည်း အားကိုးလို့မရ၊ ရောဂါဝေဒနာတွေက တိုးတိုးလာနေပြီ။ သမီးကို အားကိုးဖို့ ရှာကြံကြည့်တော့လည်း သမီးက ရောဂါဝေဒနာသက်သာအောင် ဘာမှမတတ်နိုင်။ သေဖို့က တဖြည်းဖြည်းနီးလာပြီ။ ဆွေတွေ မျိုးတွေ အားကိုးရမလားလို့ ကြည့်လိုက်ပြန်တော့လည်း အားလုံးက လက်မှိုင်းချပြီး သေမင်းကို လက်မြှောက်နေကြပြီ။ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေ အားကိုးကြည့်သော်လည်းပဲ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေက မသေအောင် မကယ်နိုင်၊ သေဖို့က နေ့လားညလား ရွေးနေပြီ။ အချိန်ပိုင်းလေးပဲ လိုတော့တယ်။ ဒီတော့မှ ဪ... တကယ့်အရေး တကယ့်ဘေးနဲ့ ရင်ဆိုင်လာရတဲ့တစ်နေ့ကျ ဘယ်သူ့ကိုမှ အားကိုးလို့မရပါလားလို့ တွေးပြီး စိတ်အားငယ်လာရှာတယ်။

အသက်ရှင်စဉ် ကျန်းမာနေခိုက်အချိန်က ဘာကုသိုလ်မှ ပြုမထားတော့ ဒါနကုသိုလ်လည်း အားကိုးစရာမရှိ၊ သီလကုသိုလ်

လည်း အားကိုးစရာမပါ။ ဘာဝနာလည်း အားကိုးစရာကမမြင်။ အဲဒီလိုနဲ့ အားကိုးစရာရှာရင်းရှာရင်းနဲ့ အမောဆိုကာ စုတေပြတ်ကြော့သေပြီး အပါယ်လေးပါးရောက်လို့ အပါယ်ငရဲစာ ဖြစ်ရရှာတယ်။

“စင်စစ်မှန်စေတင်၊ လူတို့ဘောင်ဝယ်၊ အိမ်ထောင်ဝဋ်ထဲ၊ သေအောင်စွဲ၍၊ အမြဲနေငြား၊ သားမယားနဲ့၊ ခံစားကာမ၊ လူထိုမျှကို၊ ကာကပညာ၊ ကျိုးပမာဟု၊ မဟာဝိသုဒ္ဓိ၊ မြတ်သမ္ဗုဒ္ဓတို့၊ ရွှေနှုတ်လှစ်ခြွေ၊ ဟောခဲ့ပေ၏။”

ဒါကြောင့်မို့ အသင်မင်းကြီးဟာ ဆင်သေကိုစီးပြီး လိုက်တဲ့ ကျိုးမိုက်လို မဖြစ်ချင်ပါနဲ့။ ဘဝရေတိမ် အနစ်မခံချင်ပါနဲ့။ အပါယ်ငရဲစာ အဖြစ်မခံချင်ပါနဲ့။ ဒီအာရုံတွေကို စွန့်ပြီး တောထွက်ပါလို့ တိုက်တွန်းလိုက်ပြန်ပါတယ်။

ဘုရားလောင်း တောထွက်

ဒီတော့မှ ဘုရားလောင်းအရိန္ဒမမင်းကြီးက သတိသံဝေဂ ရလာပြီးတော့ “အရှင်ဘုရား... တပည့်တော် အမြင်မှန်ရပါပြီ ဘုရား။ ဒီသား ဒီသမီး၊ ဒီလင် ဒီမယား၊ ဒီစည်းစိမ် ဒီဥစ္စာ ဂုဏ်ပကာသနတွေဟာ တကယ့်အရေး တကယ့်ဘေးနဲ့ ရင်ဆိုင်ရတဲ့တစ်ချိန် အားကိုးရာ အစစ်အမှန်မဟုတ်ကြောင်း၊ ကုသိုလ်တရားကမှ အားကိုးရာ အစစ်အမှန်ဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက်ပါပြီ။ ဒါကြောင့် နက်ဖြန်သန်ဘက် ရက်မရွေးဘဲ ဒီနေ့ပဲ ရဟန်းပြုလို့ တောထွက်ပါတော့မယ်။ တပည့်တော်ရဲ့ဘဝကိုတော့ ဆင်သေကိုစီးလိုက်တဲ့ ကျိုးမိုက်လို အဖြစ်မခံနိုင်ပါဘုရား” လို့ လျှောက်ပြီး အရိန္ဒမမင်းဟာ ထီးနန်းစည်းစိမ် မောင်းမမိသံ အားလုံးကိုစွန့်ခွာပြီး ပရိက္ခရာရှစ်ဖြာ ခန္ဓာမှာ ဆင်မြန်းပြီး ရှင်ရဟန်းပြုလို့ တောထွက်တော်မူခဲ့ပါသတဲ့။

သူငယ်ချင်း သောဏကကပစ္စေကဗုဒ္ဓါက သတိပေးလိုက်တော့ သတိဖြစ်လာ သတိယှဉ်လာတယ်။ သတိယှဉ်တော့ ရဟန်းပြုတော့ ထွက်လို့ တရားဘာဝနာအားထုတ်တယ်။ အားထုတ်လို့ ဈာန်အဘိညာဉ်တွေ ရတယ်။ အဲဒီ ရလာတဲ့ ဈာန်အဘိညာဉ်တွေနဲ့ ပျော်ပြီး ဘဝနိဂုံးချုပ်ခဲ့တယ်။ ဘဝနိဂုံးချုပ်ပြီးတဲ့အခါ လှူပြည် နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်တွေမှာ ကျင်လည်ကျက်စား သွားလာပြီးတော့ ဘုန်းကြီးတို့ ဒီဘဒ္ဒကမ္ဘာမှာကျတော့ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားရယ်လို့ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဒီဘဝမှာ ဆက်လက်ကျင့်ကြံပွားများ ကြီးစားအားထုတ်လိုက်တဲ့အခါ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကြီးရလို့ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့တယ်။ အိုနာသေရေး ဒုက္ခဘေးက ကင်းဝေးတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒါ သတိရှိလို့လား။ သတိမရှိလို့လား။ သတိရှိလို့ပါဘုရား။

အမြဲရှုပွား သတိထား

ဒါကြောင့် သတိရှိဖို့ရာ သိပ်အရေးကြီးပါတယ်။ သတိရှိကြပါစေ။ သတိရှိလာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များကျတော့ အဲဒီလို အပြင်လောကအတွင်းလောက သက်ရှိလောက သက်မဲ့လောကတွေက ပြနေတဲ့ တရားတွေကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားရာက ခန္ဓာမှာ ဉာဏ်ရောက်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ်တွေ တက်လို့မို့ ရှုပွားနေစိုက်မှာပဲ လိုချင်မှု နှစ်သက်မှု စိတ်ဆိုးစိတ်ပျက်မှု စိုးရိမ်မှု ငိုကြွေးမှု ကိုယ်ပင်ပန်းမှု စိတ်မချမ်းသာမှုများ မဖြစ်ပေါ် မခံစားရဘဲ အမြဲချမ်းသာကြရပါတယ်။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ကြတဲ့အခါမှာတော့ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းကြပြီး ချမ်းသာမှုအပြည့်အဝခံစားကြရပါတယ်။ အဲဒီလို သတိသံဝေဂမရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် ဘယ်လိုပင် တရားပြနေသော်လည်းပဲ ဒါန သီလ ဘာဝနာစတဲ့ ကုသိုလ်တရား

တွေ့ကို ပြုရမှန်းမသိ၊ အမေ့ကြီးမေ့ပြီးတော့ ပျော်ပါးမော်ကြွားကာ နေပြီး သေတဲ့အခါ အပါယ်လေးပါးရောက် အပါယ်စာ ငရဲစာဖြစ်လို့ ရှည်စွာသောကာလပတ်လုံး အပါယ်ငရဲဆင်းရဲကို ခံစားကြရမှာ ကျိန်းသေပါတယ်။

ဒါကြောင့် ယောဂီအပေါင်းသူတော်ကောင်းတို့လည်း ဒီ'သတိ ယှဉ်မှ တရားမြင်' တရားဒေသနာတော်ကို ကြားနာရ ဖတ်ရှုရတဲ့ အချိန်ကစပြီး မပေါ့မတန် ထက်သန်တဲ့သတိတရားနဲ့ လုံ့လစိုက် ကြိုးစားပြီး ရုပ်ဖြစ်တိုင်း စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုသိနေကြဖို့၊ ခံစားမှုဖြစ်ပေါ် တိုင်း စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုသိနေကြဖို့၊ စိတ်ဖြစ်သမျှ ကောင်းကောင်းဆိုး ဆိုး ဘယ်စိတ်မျိုးမဆို ရှုသိနေကြဖို့၊ မြင်သဘော ကြားသဘော နံ သဘော စားသဘော တွေ့ထိသဘော ကြံတွေးသဘောတွေ ဖြစ် တိုင်းဖြစ်တိုင်းလည်း စူးစူးစိုက်စိုက်ရှုသိနေကြဖို့၊ သွားလာလှုပ်ရှား ပြုမှုမှန်သမျှကိုလည်း သတိနဲ့ရှုသိနေကြဖို့ဖြစ်ပါတယ်။

ခုလို ရက်ရှည်လများ တရားရိပ်သာတွေမှာ ဝင်ရောက် အား ထုတ်ပြီးလို့ မိမိတို့နေရာရောက်လည်း အချိန်ရရင်ရသလို ရှုမှတ် ပေးရတယ်။ အိမ်မှာနေရင် အိမ် ရုံးမှာနေရင် ရုံး ဈေးမှာနေရင် ဈေး ဆိုင်ရာကိစ္စလေးတွေ ပြုလုပ်တိုင်း သတိကပ်ပြီး ပြုလုပ်နေလည်း ဝိပဿနာဖြစ်တာပါပဲ။

ကောင်းသောနံနက်ခင်း

ဥပမာ နံနက်အိပ်ရာကနိုး၊ မထမီ အိပ်ရာကနိုးတယ်ဆိုရင်ပဲ "နိုးလာပြီ နိုးလာပြီ" လို့ အိပ်ရာကနိုးတဲ့စိတ်ကို သတိနဲ့ရှုသိပေး လိုက်ပါ။ အရေးကြီးပြုလုပ်စရာလုပ်ငန်း မရှိသေးရင် အိပ်လျက် ပက် လက်လှန်ပြီး လက်နှစ်ဖက် ဝမ်းဗိုက်ပေါ်မှာ တင်ထားပြီး စိတ်နဲ့ ဝမ်း

ဗိုက်ကို ကြည့်၍ ဝမ်းဗိုက်ဖောင်းတော့ “ဖောင်းတယ်”၊ ဝမ်းဗိုက်ပိန်တော့ “ပိန်တယ်” လို့ သတိနဲ့ရှုသိနေတဲ့အလုပ်ကို အလေ့အကျင့်ပြုလုပ်ပေးဖို့ပါပဲ။ ခုလို တစ်နေ့တာအချိန်ကို သတိယှဉ်တဲ့ ကုသိုလ်စိတ်နဲ့သာ အရုဏ်တက်လာခဲ့ရင် ကောင်းသောနံနက်ခင်း၊ ကျက်သရေ မင်္ဂလာရှိသော နံနက်ခင်း ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ Good Morning လို့ နှုတ်ဆက်ရုံမျှနဲ့ ကောင်းသောနံနက်ခင်း ဖြစ်မလာနိုင်ပါဘူး။

ကောင်းသောနေ့လယ်ခင်း

နောက် ဆက်လက်ပြုလုပ်ရမယ့် မျက်နှာသစ်ခြင်း အပေါ့အပါးသွားခြင်း သန့်ရှင်းရေးပြုလုပ်ခြင်း စားသောက်ခြင်း စသည်တွေကို ပြုလုပ်တော့လည်း မျက်နှာသစ်နေတယ်၊ အပေါ့အပါးသွားနေတယ်၊ ကော်ဖီသောက်နေတယ်၊ မုန့်စားနေတယ်၊ ထမင်းစားနေတယ် စသည်ဖြင့် ပြုလုပ်နေခိုက်အမှုအရာများကို သတိနဲ့ ရှုသိပြီး နေဖို့ပါပဲ။ အိမ်မှုကိစ္စများအားလုံးပြီးလို့ မိမိဆိုင်ရာလုပ်ငန်းခွင် သွားကြမယ်ဆိုတော့လည်း အိမ်ကထွက်ရင် ‘ထွက်တယ် ထွက်တယ်’၊ ကားဆီသွားရင် ‘သွားတယ် သွားတယ်’၊ ကားသော့နဲ့ ကားတံခါးဖွင့်တော့ ‘ဖွင့်တယ် ဖွင့်တယ်’၊ ကားတွင်းဝင်တော့ ‘ဝင်တယ်’၊ ထိုင်တော့ ‘ထိုင်တယ်’၊ ကားမောင်းတော့ ‘မောင်းတယ်’ လို့ ရှုသိနေကြဖို့ပါပဲ။ ကုန်းကြောင်းသွားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များအနေနဲ့ဆိုရင် ‘သွားနေတယ် သွားနေတယ်’၊ သို့မဟုတ် ဘယ်ခြေလှမ်းတော့ ‘ဘယ်လှမ်းတယ်’၊ ညာခြေလှမ်းတော့ ‘ညာလှမ်းတယ်’၊ ဘယ်လှမ်းတယ် ညာလှမ်းတယ်လို့ ခြေထောက်လှုပ်ရှားမှုကလေးကို သတိကပ် ရှုသိလျက် သွားလာကြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်စုံတစ်ယောက်နဲ့ တွေ့ရင် ‘တွေ့

တယ်'၊ စကားပြောရင် 'ပြောတယ်'၊ စာကြည့်ရင် 'ကြည့်တယ်'၊ စာရေးရင် 'ရေးတယ်'၊ ဈေးရောင်းဝယ်ရင် 'ရောင်းဝယ်တယ်' စသည် စသည်ဖြင့် မိမိတစ်နေ့တာလုပ်ငန်းရပ်များကိုလည်း သတိကပ်ပြီး ပြုလုပ်ကြဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုသာ တစ်နေ့တာလုပ်ငန်းရပ်များကို သတိကပ်ပြုလုပ်သွားရင် တစ်နေ့လယ်လုံးလည်း ဝိပဿနာကုသိုလ်တွေ ဆက်ကာဆက်ကာဖြစ်လို့ 'ကောင်းသောနေ့လယ်ခင်း' ဖြစ်တော့တာပါပဲ။

ကောင်းသော ညနေခင်း

ဒါနဲ့ အချိန်တန်လို့ အိမ်ပြန်တဲ့အခါလည်း အိမ်တံခါးဖွင့်စရာလိုလို့ ဖွင့်ရင် 'ဖွင့်တယ် ဖွင့်တယ်'၊ အိမ်တွင်းဝင်လို့ရှိရင် 'ဝင်တယ် ဝင်တယ်'၊ အိမ်တွင်းမှတော့ ပြုလုပ်တော့လည်း ပြုလုပ်မှုအားလုံးကို သတိကပ်ပြီး 'ပြုလုပ်တယ် ပြုလုပ်တယ်' လို့ မှတ်ကြဖို့၊ တစ်နေ့တာကိစ္စပြီးလို့ ညအိပ်ရာဝင် ပက်လက်ဖြစ်စေ၊ တစောင်းဖြစ်စေ အိပ်ပြီး အိပ်မပျော်သေးမီ 'အိပ်တယ် အိပ်တယ်' လို့ဖြစ်စေ၊ ဖောင်းတာ ပိန်တာကို 'ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်' လို့ဖြစ်စေ ရှုသိနေကြဖို့ပါပဲ။ ဒီလိုဆိုတော့ ကောင်းသောညနေခင်း၊ ကောင်းသောညချမ်းလည်း ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ ခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးလာနိုင်ပြီဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘယ်မှာစိတ်ဆင်းရဲနိုးတော့မလဲ။ ထာဝရစိတ်ချမ်းသာပြီပေါ့။ အများစုသတ္တဝါတွေရဲ့စိတ်ဟာ အတိတ်အကြောင်းအရာနှင့် အနာဂတ်အကြောင်းအရာများအပေါ်မှာသာ ရှိနေကြပါတယ်။ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းအရာ (အာရုံ) အပေါ်မှာ မရှိကြပါ။ အဲဒီလို မိမိစိတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းအရာ (အာရုံ) ပေါ်၌ မထားနိုင်သမျှ ချမ်းသာမှု မရရှိနိုင်ပါ။ စိတ်ချမ်းသာမှုကို ရလိုပါက မိမိစိတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ပေါ်နေ

ဆဲ အာရုံအပေါ်မှာသာ ရှိပါစေ၊ ခု ဘုန်းကြီးဟောပြောနေတဲ့ တရားက မိမိရဲ့စိတ်ကို ပစ္စုပ္ပန် (ဖြစ်ဆဲ) အာရုံအပေါ် ထားတတ်အောင် စိတ်ထားနည်းကို ဟောနေတာဖြစ်ပါတယ်။ သတိက ပစ္စုပ္ပန်အာရုံအပေါ် အမြဲလိုလိုကပ်နေတော့ သတိလက်လွတ် ပြောဆိုပြုလုပ်မှုတွေလည်း နည်းနည်းသွားတော့ မှားယွင်းမှုလည်း မရှိသလောက် ဖြစ်လာပြန်တယ်။ မှားယွင်းမှုနည်းတော့ လောကအပြစ် သံသရာအပြစ်များ ကင်းပသွားပါတယ်။

ဒါကြောင့်လည်းပဲ သတိရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ချမ်းသာပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သတိကပ်ပြီး အမြဲလိုလို ရှုသိနေတော့ လိုချင်မှု စိတ်ဆိုးမှု စိတ်ပျက်မှု စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု မနာလိုဝန်တို့မှ စတဲ့ ကိလေသာတွေ နည်းပါးနည်းပါးလာလို့လည်း သတိရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ချမ်းသာပါတယ်။ သတိရှိလို့မို့ ကိလေသာ နည်းနည်းပါးသွားရင် နည်းနည်း ချမ်းသာတယ်။ အတော်အတန်ပါးသွားရင် အတော်အတန် ချမ်းသာတယ်။ သတိအားသိပ်ကောင်းလို့ ကိလေသာလုံးဝမဖြစ်ပါက အပြည့်အဝချမ်းသာရပြီ။ နောက်ဆုံးမှာ သတိရှိခဲ့ရင် အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း လုံးဝမရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်အထိရောက်နိုင်ကြောင်း လုံးဝချမ်းသာနိုင်ကြောင်း ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီဂါထာကို ရွတ်ဆိုပြီး ဒီ “သတိယှဉ်မှ တရားမြင်” တရားတော်ကို နိဂုံးချုပ်ကြပါစို့။

*အပ္ပမာဒေါ အမတံ ပဒံ၊ ပမာဒေါ မဇ္ဈနော ပဒံ၊
 အပ္ပမတ္တာ န ဝိယန္တိ၊ ယေ ပမတ္တာ ယထာမတာ။*

အပ္ပမာဒေါ - မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆ နေထိုင်ကြတောင်း
 ကောင်းသောသတိတရားသည်၊ အမတံပဒံ - မအိုမနာမသေရာမှန်

မြတ်နိုးဗွာန်သို့ ရောက်ရန်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သောအကျင့် ပါပေတည်း။ ပမာဒေါ - မေ့လျော့ပေါ့ဆ နေထိုင်ကြကြောင်း မကောင်းသော အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ မဇ္ဈနော - ထပ်တလဲလဲ တစ် သေတည်း သေရခြင်း၏။ ပဒံ - အကြောင်းပါပေတည်း။

အပမတ္တာ - မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆ နေထိုင်ကြတောင်း သူ တော်ကောင်းတို့သည်၊ နဒိယန္တိ - မကြာမီဘဝ မဂ်ဖိုလ်ရသဖြင့် မသေကြရတော့ကုန်၊ ယေ - အကြင်သတ္တဝါတို့သည်၊ ပမတ္တာ - မေ့ လျော့ ပေါ့ဆ နေကြကုန်၏။ တေ - မေ့လျော့ပေါ့ဆ နေထိုင်ကြရာ ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ မတာယထာ - သေသူများနှင့် မခြားတစ်မူ အ လားတူကြပါပေကုန်သတည်း။

အရှင်ကုန္ဒက

‘သတ္တဝါမှန်သရွေ့၊ တရားတွေ့၊ ချမ်းမြေ့သာယာ ရှိပါစေ’